

U.S Environmental Protection Agency
WORKER PROTECTION STANDARD
PAMANTAYAN PARA SA PROTEKSYON NG MANGGAGAWA

WPS FLIPCHART

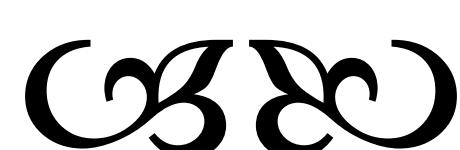
Pesticide Safety Training for Agricultural Workers

WPS FLIPCHART

Pagsasanay sa Kaligtasan sa Pesticide para sa mga Trabahador Pang-agrikultura

SAFETY TRAINING FOR AGRICULTURAL WORKERS PROTECT YOURSELF FROM PESTICIDES

PAGSASANAY SA KALIGTASAN PARA SA MGA TRABAHADOR PANG-AGRIKULTURA PROTEKTAHAN ANG INYONG SARILI MULA SA MGA PESTICIDES

EPA has approved this material for training workers on pesticide safety in accordance with the 2015 WPS (40 CR 170).
The approval number is EPA Worker PST 00009.

This publication was developed by the Association of Farmworker Opportunity Programs under Cooperative Agreement No. 83597001 awarded by the U.S. Environmental Protection Agency. Translation performed by EPA's Office of Civil Rights. Translation review and document layout provided by PERC, a cooperative agreement between the U.S. EPA, Office of Pesticide Programs and the University of California Davis Extension, in cooperation with Oregon State University (Cooperative Agreement No. X8-83616301). EPA made comments and suggestions on the document intended to improve the accuracy of the document; however, the views and/or product endorsements do not necessarily reflect those of the Agency.

Users of training materials MUST use the EPA-approved materials in their entirety and as they are provided, except as provided in the next paragraph. Changes to the content, the order of the information, or images in the presentation by a user may negate the approval for that specific use. However, users may present exercises, handouts, and additional images in their sessions to illustrate the points in the presentation (without adding these to the approved material). It is not necessary for EPA to review these additional materials, as EPA expects that they will not conflict with the original EPA-approved materials.

If a user determines that state- or region-specific information (such as crop specific images and information, or information about state/local regulations that modify those of the WPS) will enhance the presentation for their audiences, EPA prefers for those to be included separately, as described above. If it will be disruptive or impractical from a presentation standpoint (for example, to switch from one presentation to another), EPA agrees that slides – preferably as few as possible – may be added to the presentation. The added slides MUST have a statement that identifies the source, and the slide must look distinct from the EPA-approved materials. It is not necessary for EPA to review these slides, as EPA expects that they will not conflict with the original EPA-approved materials.

EPA's goals with training materials is to ensure that workers and handlers receive clear, accurate information about how they can protect themselves (and others, in the case of handlers) from pesticides, and what their employers must do to protect them (and therefore the worker and handler should heed their employer's directions). EPA has carefully reviewed the materials provided for review, and we recognize that once the materials for 2018 are approved they may be used for many years and in many trainings. It is extremely important that they are of high quality and present information accurately, because of their role in providing critical self-protective information to workers and handlers.

Hello everyone!

My name is _____ and

I am the _____ (job title)

at _____ (where you work).

Thanks for attending this important training.

- Can everyone HEAR me?
- Can everyone SEE the picture?
- Please stop me and tell me if you do not understand something.

OBJECTIVE OF TRAINING:

Today I will provide you with the **Worker Protection Standard** (WPS) pesticide safety training for agricultural workers.

We will go over ways to keep yourself and others safe from pesticide exposure.

How many of you have received training in the past on how to protect yourselves from pesticides?

IMPORTANT: By law, your employer needs to provide you with pesticide safety training before you begin work in an area where you may encounter pesticides or their residues.

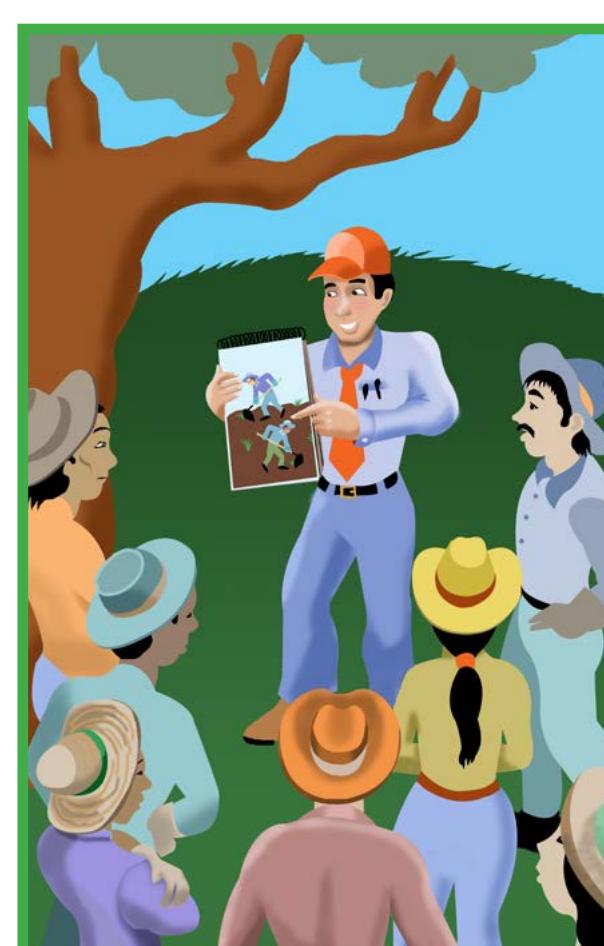
- Today's training covers these requirements.
- Agricultural workers must receive this training **every year**.

What are PESTICIDES?

Pesticides are chemicals used to kill, repel or control pests, like insects and weeds, but they can also hurt – or even kill – people.

The law helps protect you from pesticides and pesticide residues found at your work. You can also protect yourself and others by learning about pesticide safety.

Kamusta kayong lahat!

Ako ay si _____ at

ako ang _____ (posisyon sa trabaho)

sa _____ (kung saan kayo nagtatrabaho).

Salamat sa inyong pagdalo sa mahalagang pagsasanay na ito.

- NARIRINIG ba ako ng lahat?
- NAKIKITA ba ng lahat ang litrato?
- Mangyari lang pahintuin ako, at sabihin sa akin kung may hindi kayo naiintindihan.

LAYUNIN NG PAGSASANAY:

Ngayon, ipapakita ko sa inyo ang **Worker Protection Standard** (WPS) na pagsasanay sa kaligtasan sa pesticide para sa mga manggagawang pang-agrikultura.

Ngayon ay babalikan natin ang mga paraan para mapanatiling ligtas kayo at ang iba mula sa pagkakalantad sa pesticide.

Ilan sa inyo ang nakakuha na ng pagsasanay sa nakaraan kung paano protektahan ang inyong sarili mula sa mga pesticide?

MAHALAGA: Ayon sa batas, kailangan ng may-ari ng pinagtatrabahuhan na bigyan kayo ng pagsasanay sa kaligtasan sa pesticide bago kayo makapagsimulang magtrabaho sa isang lugar kung saan maaaring maharap sa mga pesticide at sa mga labi nito.

- Sakop sa ating pagsasanay ngayon ang mga kahilingan.
- Ang mga trabahador pang-agrikultura ay kailangang makatanggap ng pagsasanay na ito taon-taon.

Ano ang mga PESTICIDE?

Ang mga Pesticide ay mga kemikal na ginagamit para pumatay, mapatalsik o makontrol ang mga peste, tulad ng mga insekto at ligaw na damo, ngunit nakakasama rin ang mga ito - o nakakamatay - sa mga tao.

Ang batas ay tumutulong na protektahan kayo mula sa mga pesticide at mga labi ng pesticide na natatagpuan sa inyong trabaho. Maaari rin ninyong protektahan ang sarili at ang iba sa pamamagitan ng pag-aaral tungkol sa kaligtasan sa pesticide.

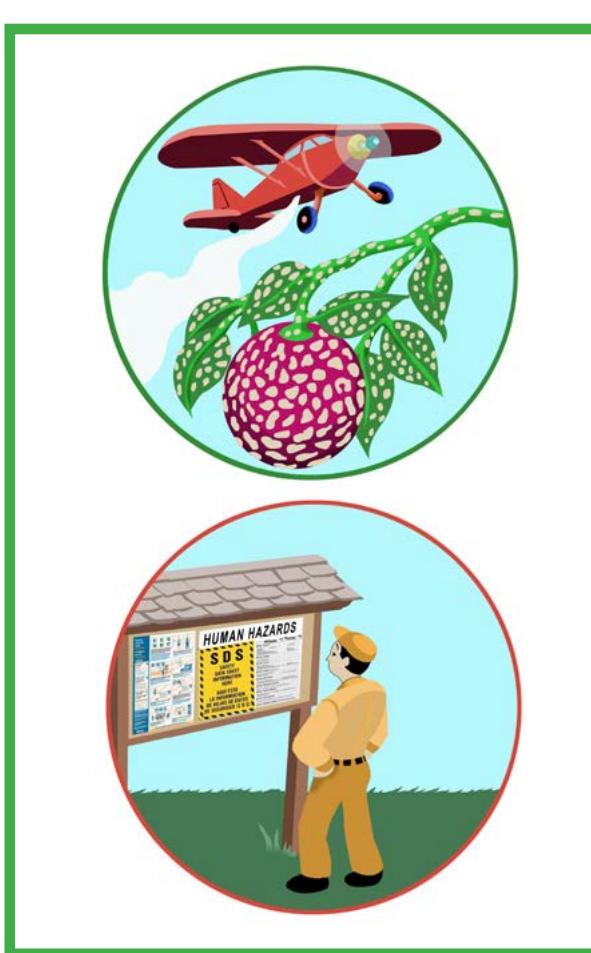
What are PESTICIDE RESIDUES?

Pesticide residues are pesticides that may remain long after being applied.

- Pesticide residues can remain on plants, produce, and equipment many days after pesticides are applied.
- Sometimes you can see and feel the residues like a white sticky substance or light powder.
- On other occasions you may not see the residues but that does not mean they are not there.

Suggested Activity:

- ★ Black Light Demonstration (if it's dark or you can control lighting)
- ★ Baby Powder & Fake Fruit Demonstration

Ano ang mga LABI NG PESTICIDE?

Ang mga labi ng pesticide ay ang mga pesticide na maaaring manatili kahit na matagal na itong na-aplay.

- Ang mga labi ng pesticide ay maaaring manatili sa mga halaman, mga gulay o prutas, at mga kagamitan kahit nakalipas na ang ilang araw nang na-aplay.
- Minsan ay may makikita at mararamdaman mo ang mga labi tulad ng malagkit at mapuputing bagay o kulay puting pulbos.
- Sa iba pang mga pagkakataon ay maaaring hindi ninyo makita ang mg labi ngunit hindi ito nangangahulugan na wala na ang mga ito doon.

Iminumungkahi na Aktibidad:

- ★ Pangtungkahi ng Black Light (Itim na Ilaw) (kung madilim o maaari ninyong makontrol ang ilaw)
- ★ Pangtungkahi ng Baby Powder (Pulbos) at Pekeng Prutas

IMPORTANT: Pesticides can be harmful to your health. Your employer is required to apply pesticides in a safe manner, keep you out of areas during pesticide treatment and under restriction. Also, employers must provide you with the information and training you need to minimize your exposure to pesticides.

Your employer must warn you about areas where pesticides have been applied. This information can be found in the application records at the central location. We'll talk more about this information later today.

MAHALAGA: Ang mga pesticide ay maaaring makasama sa inyong kalusugan. Ang pinagtatrabahan ay kailanghang gumamit ng mga pesticide sa isang ligtas na paraan, wag papuntahan sa mga lugar habang nag-aaplay ng pesticide at ito ay sa ilalim ng restriksyon. At, ang pinagtatrabahan ay dapat rin magbigay sa inyo ng impormasyon at pagsasanay na kailangan para mabawasan ang pagkakalantad sa pesticide.

Dapat kayong bigyang babala ng inyong pinagtatrabahan tungkol sa mga lugar kung saan inap-lay ang mga pesticide. Ang impormasyong ito ay matatagpuan sa mga rekord ng application sa sentral na lokasyon. Higit nating pag-uusapan ang impormasyong ito mamaya.

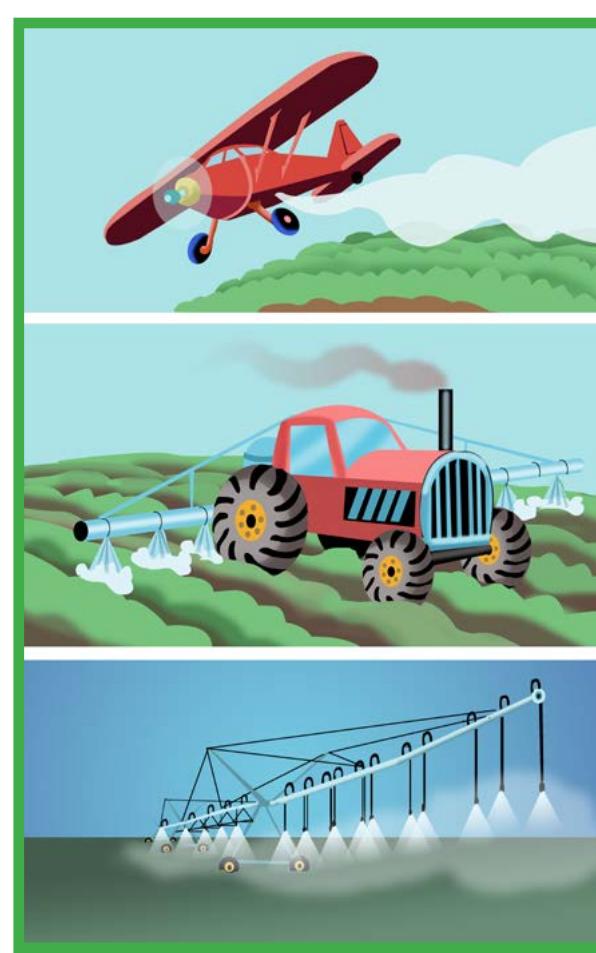

How are pesticides applied at work?

Pesticides can be applied in many different ways, such as:

- Spraying from airplanes or tractors
- Backpack sprayers
- Pellets dropped around the plants
- In the form of a gas applied under a tarp or in a greenhouse

IMPORTANT: In order to mix, load, assist in the application or apply pesticides you must be at least 18 years old, an EPA-approved handler, have received safety training and be trained and equipped for specific handler tasks.

Do you know what PESTICIDE DRIFT is?

Pesticide drift is the movement of pesticide dust or droplets through the air. This movement can happen during application or soon after and may land on workers or other persons who are nearby.

IMPORTANT: Stay out of areas where pesticides are being applied. If pesticides drift to where you are working, get out of the area right away!

Suggested Activity:

- ★ Baby Powder & Air Demonstration

Where can you find pesticides at work?

At work, pesticides or their residues can be found on plants, produce, soil, tractors, application equipment, chemigation equipment, used Personal Protective Equipment (PPE).

Pesticides or their residues can also be on other items in your workspace, such as pots, benches, trays, etc. You may not be able to see the pesticides as I said earlier, but they can be there.

Pesticides can also be in **irrigation water** and on **irrigation equipment**. Pesticides can be found in **storage areas**, and in **places where pesticides are mixed and loaded for application**.

Paano inaap-lay sa trabaho ang mga pesticide?

Ang mga pesticide ay maaaring i-aplay sa maraming iba't ibang paraan, tulad ng:

- Pag-spray mula sa mga eroplano o mga traktora
- Mga backpack na sprayer
- Mga bolitas na hinulog sa paligid ng mga halaman
- Sa anyo ng gas na inap-lay sa silong ng tarp o greenhouse

MAHALAGA: Kung maghahalo, magkakarga, tutulong sa pag-aplay ng mga pesticide ay kailangang kayo ay kahit man lang 18 taong gulang, isang handler na naaprubahan ng EPA, nakakuha ng ligtas na pagsasanay at nasanay at may mga kagamitan para sa mga tiyak na gawain ng handler.

Alam ba ninyo kung ano ang PESTICIDE DRIFT?

Ang pesticide drift ay ang pagkilos ng alikabok ng pesticide o mga patak nito sa pamamagitan ng hangin. Ang pagkilos na ito ay maaaring mangyari habang inaaplay ito o pagkatapos, at maaaring dumapo sa mga trabahador o iba pang mga tao na malapit.

MAHALAGA: Huwag pumunta sa mga lugar na inaaplayan ng mga pesticide. Kung may mga pesticide na natangay sa pinagtatrabahuhan, umalis agad sa lugar!

Iminumungkahi na Aktibidad:

- ★ Demostrasyon ng Baby Powder (pulbos) at Hangin

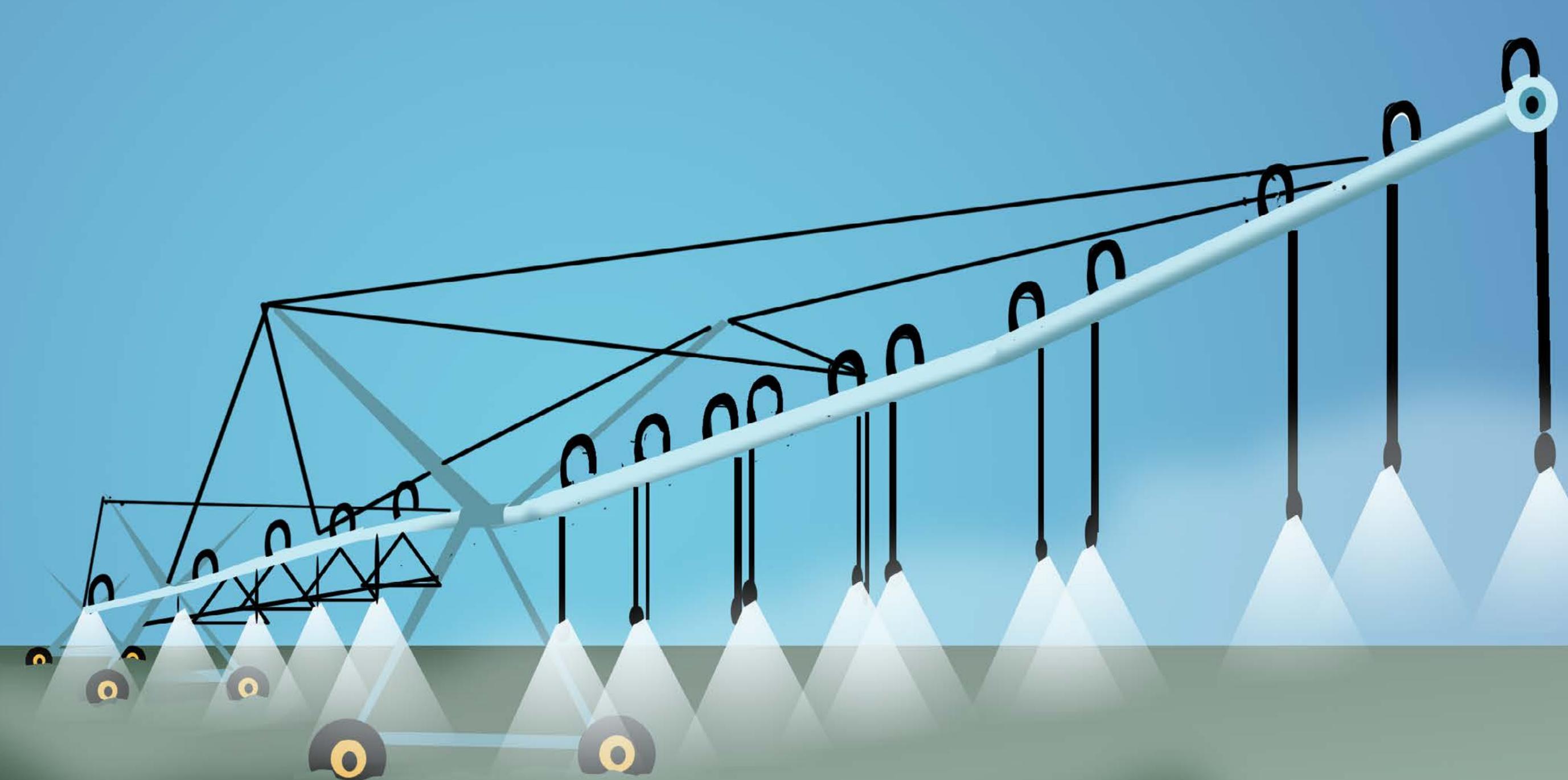
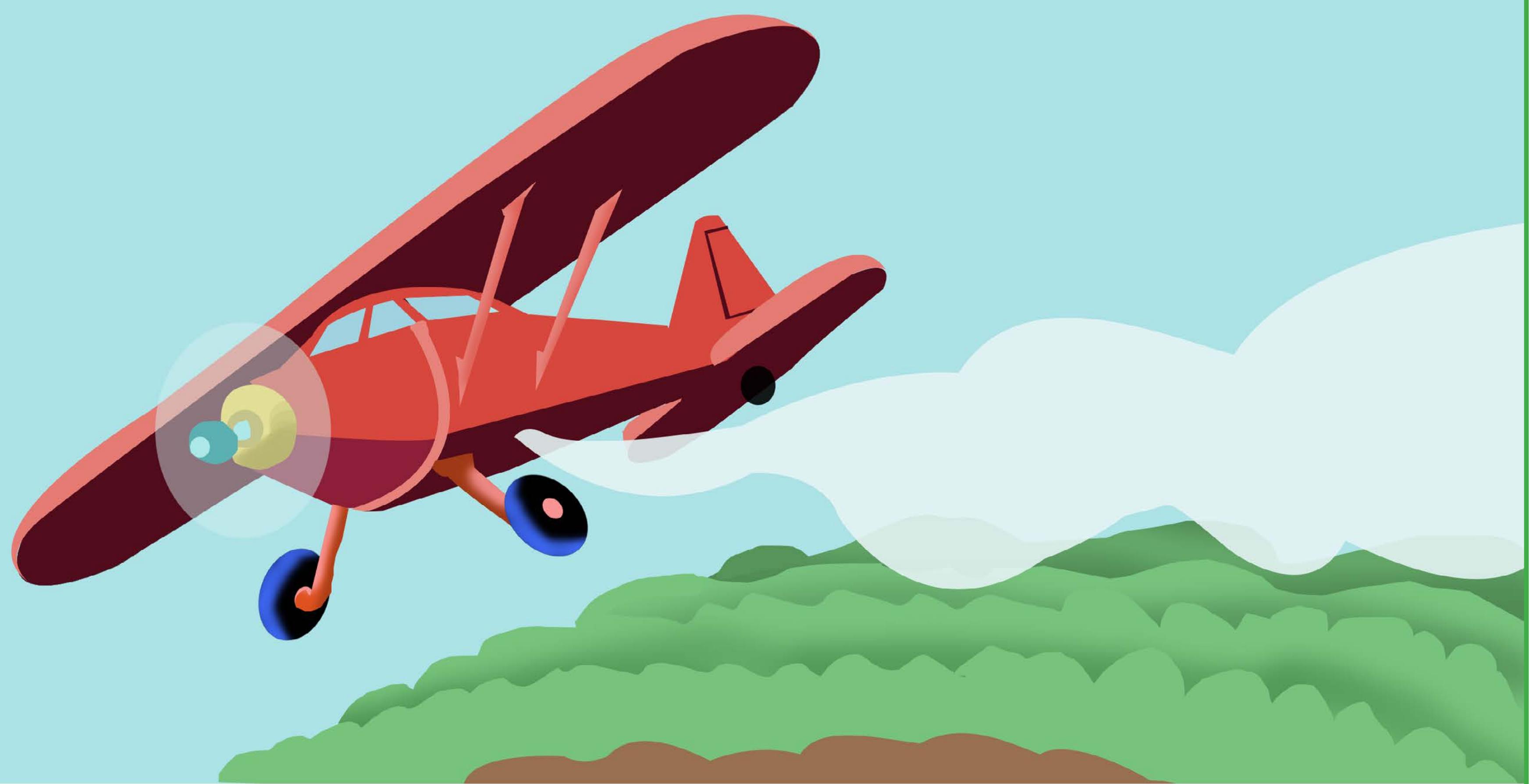

Saan ka makakahanap ng mga pesticide sa trabaho?

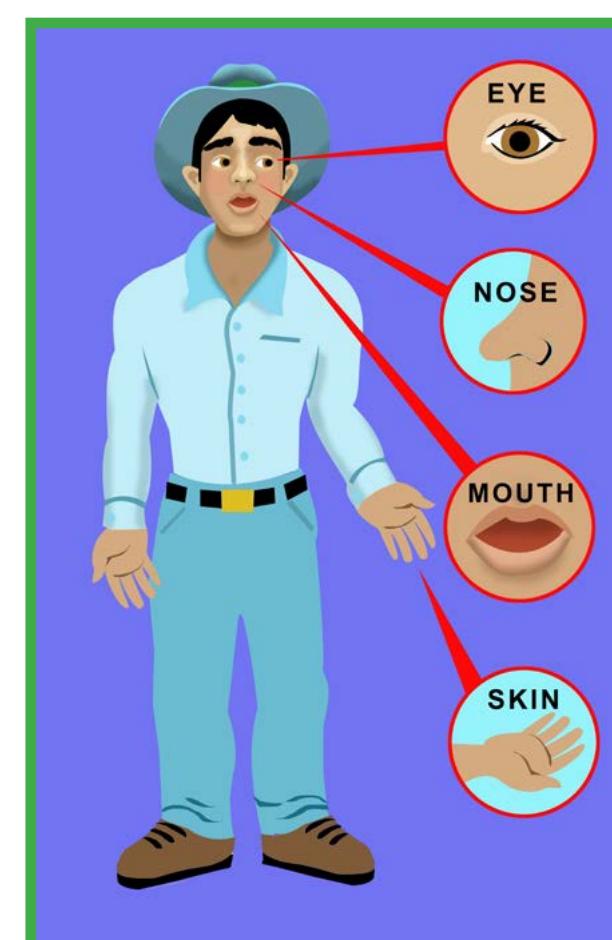
Sa trabaho, ang mga pesticide o iba pang mga labi ay matatagpuan sa mga halaman, prutas at gulay, lupa, traktora, kagamitan sa paglalagay, mga kagamitan sa chemigation, gamit na personal na kagamitanang pamproteksyon (personal protective equipment o PPE).

Ang mga pesticide o mga labi nito ay maaari rin makita sa iba pang mga bagay sa inyong pinagtatrabahuhan, tulad ng mga kawali, bangko, bandehado, atbp. Maaaring hindi ninyo makita ang mga pesticide tulad nang sinabi ko kanina, pero maaaring naroon ang mga ito.

Ang mga pesticide ay maaari rin matagpuan sa tubig ng irigasyon at kagamitan sa irigasyon. Ang mga pesticide ay matatagpuan sa mga lugar ng imbakán (storage area), at sa mga lugar kung saan hinahalo ang mga pesticide at ikinakarga para sa pag-aplay.

Pesticides can be dangerous for your health if you are not protected from exposure.

?

Do you know how pesticides can enter your body?

Pesticides can enter your body through your:

- Eyes
- Nose
- Mouth
- Skin

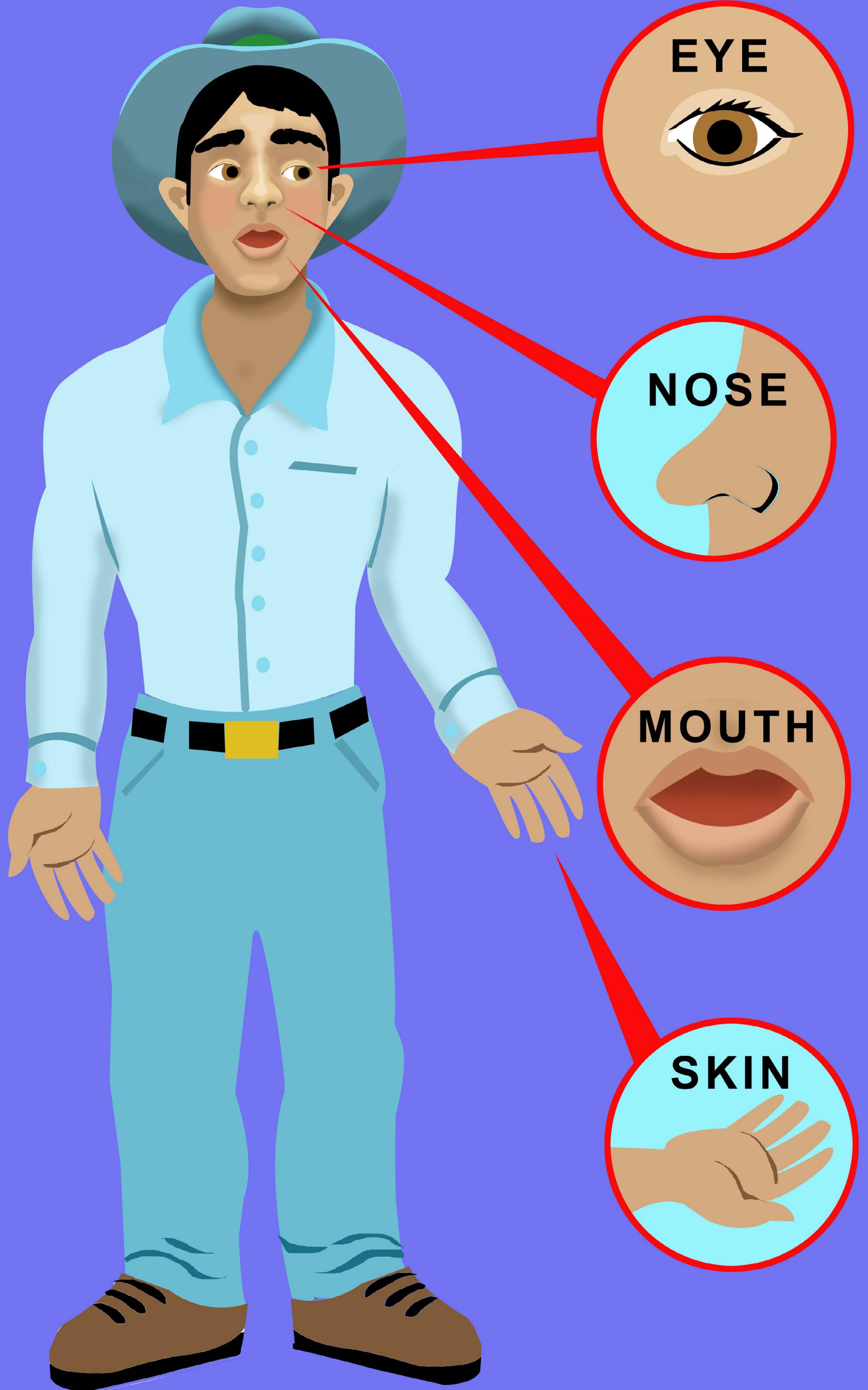
Ang mga pesticide ay maaaring makasama sa inyong kalusugan kung hindi kayo protektado mula sa pagkakalantad..

?

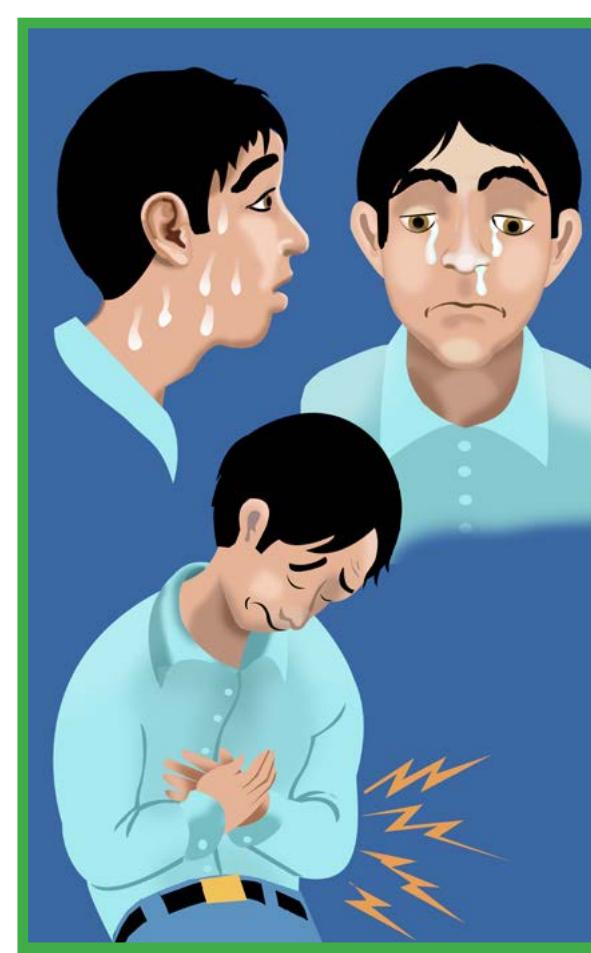
Alam ba ninyo kung paano makakapasok ang mga pesticide sa inyong katawan?

Ang mga pesticide ay maaaring makapasok sa inyong katawan sa pamamagitan ng:

- Mga mata
- Ilong
- Bibig
- Balat

If a pesticide gets on you or inside your body, you might suffer from **Pesticide Poisoning**.

Do you know about the health effects from pesticide exposure?

Pesticide exposure can cause **short** and/or **long** term health effects.

Short-term or acute health effects are symptoms that you may experience immediately or within a few hours of exposure. As shown on the flipchart, these symptoms include:

- Skin rash
- Irritation of nose, throat or eyes
- Drooling or runny nose
- Sweating more than usual
- Dizziness, confusion, nausea, vomiting
- In rare cases, seizure, coma, and death

Long-term or chronic health effects are symptoms that you may experience weeks, months or years after repeated, low-dose exposure to pesticides. These include:

- Cancers
- Asthma
- Reproductive health problems, including infertility, miscarriage, and birth defects

What are delayed effects from pesticide exposure?

Delayed effects may be from an acute or chronic exposure. The effects may not appear for months, years, or even decades after exposure to the pesticide. An example of a delayed effect may be a developmental problem in a child.

Do you know what SENSITIZATION is?

While working you might be exposed to pesticides on your skin and not feel any health effects at first. But you might become sensitive to certain pesticides. It's an allergic reaction, like what happens to people when they brush against poison ivy. In other words, you might not have any symptoms for a while, but you may one day have symptoms. Usually the symptoms are rashes and trouble breathing.

Kung may malagay na pesticide o pumasok sa loob ng katawan, maaari kang makaranas ng pagkalason sanhi ng Pesticide.

Alam mo ba ang mga epekto sa kalusugan mula sa pagkakalantad sa pesticide?

Ang pagkakalantad sa pesticide ay maaaring maging dahilan ng mabilisan at/o pangmatagalang epekto sa kalusugan.

Ang mga panandalian o acute (matagalang) mga epekto sa kalusugan ay ang mga sintomas na maaari mong maranas kaagad o sa loob ng ilang oras pagkatapos mong malantad. Tulad nang ipinakita sa flipchart, ang mga sintomas na ito ay kabilang ng:

- Pantal sa balat
- Iritasyon ng ilong, lalamunan o mga mata
- Paglalaway o sipon
- Di pangkaraniwang pamamawis
- Pagkahilo, pagkalito, pakiramdam na naduduwal, pagsusuka
- Sa pangkaraniwang pagkakataon, atake, coma, at kamatayan

Ang pangmatagalang o chronic (talamak) na mga epekto sa kalusugan ay mga sintomas na maaaring maranasan ninyo sa loob ng ilang linggo, buwan o mga taon na nakalipas sa paulit-ulit sa pagkakalantad sa mababang dosis sa mga pesticide. Kabilang sa mga ito ang:

- Cancers
- Hika
- Mga problema sa reproductive na bahagi ng kalusugan, kasama ang infertility (hindi magkaanak), miscarriage (pagkakalaglag ng anak), at mga depekto sa panganganak

Ano ang mga naantalang epekto mula sa pagkakalantad sa pesticide?

Ang mga naantalang epekto ay maaaring mula sa acute o chronic na pagkakalantad. Ang mga epekto ay maaaring hindi lumitaw ng ilang buwan, taon, o kahit na ilang dekada pang nakalipas na malantad sa pesticide. Ang isang halimbawa ng naantalang epekto ay maaaring ang isang pang-unlad na problema sa bata.

Alam mo ba kung ano ang SENSITIZATION?

Habang nagtatrabaho, maaari kayong malantad sa mga pesticide sa balat at hindi makaramdam ng anumang mga epekto sa kalusugan sa umpsisa. Pero maaaring maging sensitibo kayo sa ilang mga uri ng pesticide. Ito'y isang allergic reaction, tulad nang nangyayari sa mga tao kapag napadikit sila sa poison ivy. Sa madaling salita, maaaring wala kayong maramdamang mga sintomas sa umpsisa, ngunit isang araw ay biglang mararamdam ninyo ang mga sintomas. Karaniwan, ang mga sintomas ay mga pantal at kahirapan sa pag hinga.

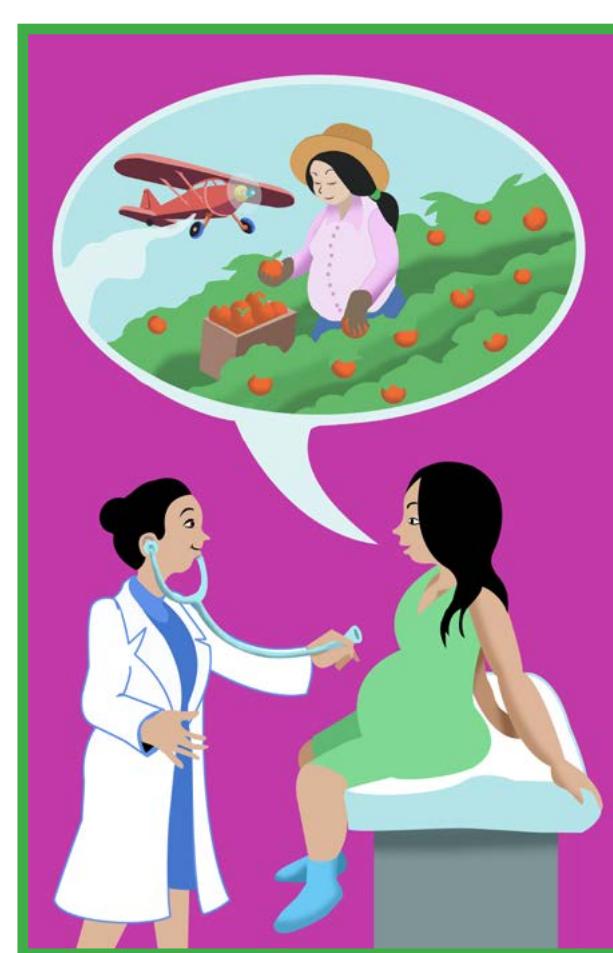
Being in contact with pesticides can be harmful, especially during pregnancy.

Pregnant women exposed to pesticides may put their health and the health of their unborn child at risk.

Exposure to pesticides during pregnancy may lead to miscarriages, pre-term births, and low birth weight.

Pesticides can also cause harm to children because their systems are still developing and their bodies are small.

Pregnant mothers risk pesticide exposure from their worker spouses. It is important for everyone in the household to take precautions to reduce their exposure to pesticides.

Ang pagkakalantad sa mga pesticide ay maaaring makakasama, lalo na kapag buntis.

Ang mga buntis na nalantad sa mga pesticide ay maaaring mailagay sa panganib ang kanilang kalusugan at anak sa sinapupunan.

Ang pagkakalantad sa mga pesticide habang buntis ay maaaring humantong sa pagkakalaglag ng anak, maagang panganganak bago ang kumpletong termino ng bata, at mababang timbang ng bata.

Ang mga pesticide ay maaari rin magdulot ng pinsala sa mga bata dahil ang kanilang mga sistema ay nagde-develop pa lang at maliliit pa ang kanilang mga katawan.

IMPORTANT: There are hazards to children and pregnant women from pesticide-treated areas. It is important to keep children and non-working family members away from areas treated with pesticides.

Ang mga buntis na ina ay nanganganig sa pagkakalantad sa mga pesticide na mula sa mga asawa nilang trabahador. Mahalagang lahat sa sambahanay ay mag-ingat para mabawasan ang kanilang pagkakalantad sa mga pesticide.

MAHALAGA: May mga peligro sa mga bata at mga buntis mula sa mga lugar na ginamot ng pesticide. Mahalagang ilayo ang mga bata at hindi nagtatrabajong miyembro ng pamilya mula sa mga lugar na ginamot ng mga pesticide.

Taking precautions is very important to avoid pesticide exposure.

How can you protect yourself from pesticide exposure at work?

Ang pag-iingat ay lubos na mahalaga para maiwasan ang pagkakalantad sa pesticide.

Paano mo maprotektahan ang sarili mula sa pagkakalantad sa mga pesticide sa trabaho?

At WORK you should:

- Wear clean clothes to work each day
- Wear long pants
- Wear long-sleeved shirts
- Wear closed-toe shoes or boots with clean socks

You may also protect yourself by:

- Covering your neck and mouth with a bandana
- Wearing your own clean gloves while working
- Wearing a clean hat each day or one that can be washed daily

IMPORTANT: It is very important to wear clothes that cover most of your skin when you are working in areas where pesticides have been applied.

Suggested Activity:

- ★ Adequate work clothing demonstration

IMPORTANT: Pesticide handlers and early entry workers must wear the Personal Protective Equipment (PPE) as required on the pesticide label. Employers must provide the PPE.

Sa TRABAHO dapat kayong:

- Magsuot ng malinis na mga damit sa trabaho araw-araw
- Magsuot ng mahabang pantalon
- Magsuot ng kamiseta na mahaba ang mangas
- Magsuot ng sapatos na takip ang mga paa o botas na may malinis na medyas

Maaari rin ninyong protektahan ang inyong sarili sa pamamagitan ng:

- Pagtatakip sa inyong leeg at bibig gamit ang isang bandana
- Pagsuot ng sariling malinis na guantes habang nagtrabaho
- Pagsuot ng malinis na sumbrero araw-araw o isang sumbrero na maaaring labahan araw-araw

MAHALAGA: Lubos na mahalagang magsuot ng mga damit na makakatakip sa karamihang parte ng inyong balat kapag kayo ay nagtrabaho sa mga lugar kung saan na-aplay ang mga pesticide.

Iminumungkahi na Aktividad:

- ★ Sapat na demostrasyon sa pananamit sa trabaho

MAHALAGA: Ang mga handler ng pesticide at mga trabahador na maagang pumapasok ay dapat magsuot ng Personal Protective Equipment (PPE) o Personal na Kagamitang Pamprotekson tulad nang hinihiling sa etiketa ng pesticide. Dapat ipagkaloob ng mga may ari ng pinagtatrabuhan ang PPE.

Another important way of reducing your exposure to pesticides is by washing your hands.

Employers must provide water, soap and disposable towels for washing up after you leave the area where there may be pesticides.

When should you wash your hands?

You should make a habit of washing your hands with plenty of soap and water, especially:

- Before and after you use the restroom
- Before you **eat**
- Before you **drink**
- Before you smoke, **chew gum or tobacco**
- Before you use your **cell phone**

Make sure to dry your hands with a **disposable towel**.

Also, as soon as you can after working in a pesticide-treated area, wash or shower using soap, shampoo and water, and change into clean clothes.

Residues remaining on your work clothes can hold pesticides on your skin, and they can be absorbed, posing health risks over time.

Wash your work clothes before you wear them again to reduce this exposure.

Ang isa pang mahalagang paraan para mabawasan ang inyong pagkakalantad sa mga pesticide ay sa pamamagitan ng paghuhugas ng inyong mga kamay.

Ang mga may ari ng pinagtatrabahuan ay kailangang ipagkaloob ang tubig, sabon, at mga disposable na tuwalya para makapaglinis pagkatapos ninyong iwanan ang lugar kung saan maaring mayroong mga pesticide.

Kailan ninyo dapat hugasan ang inyong mga kamay?

Kailangang makagawian ninyo ang paghuhugas ng inyong mga kamay gamit ang sapat na sabon at tubig, lalo na:

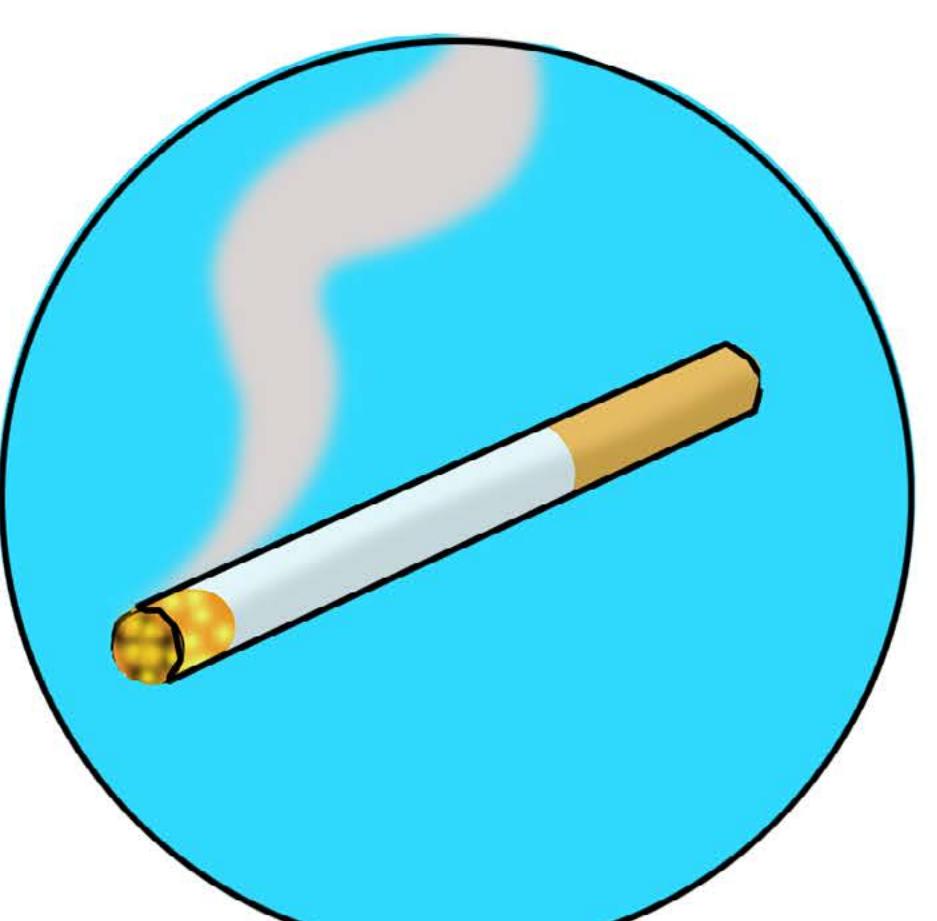
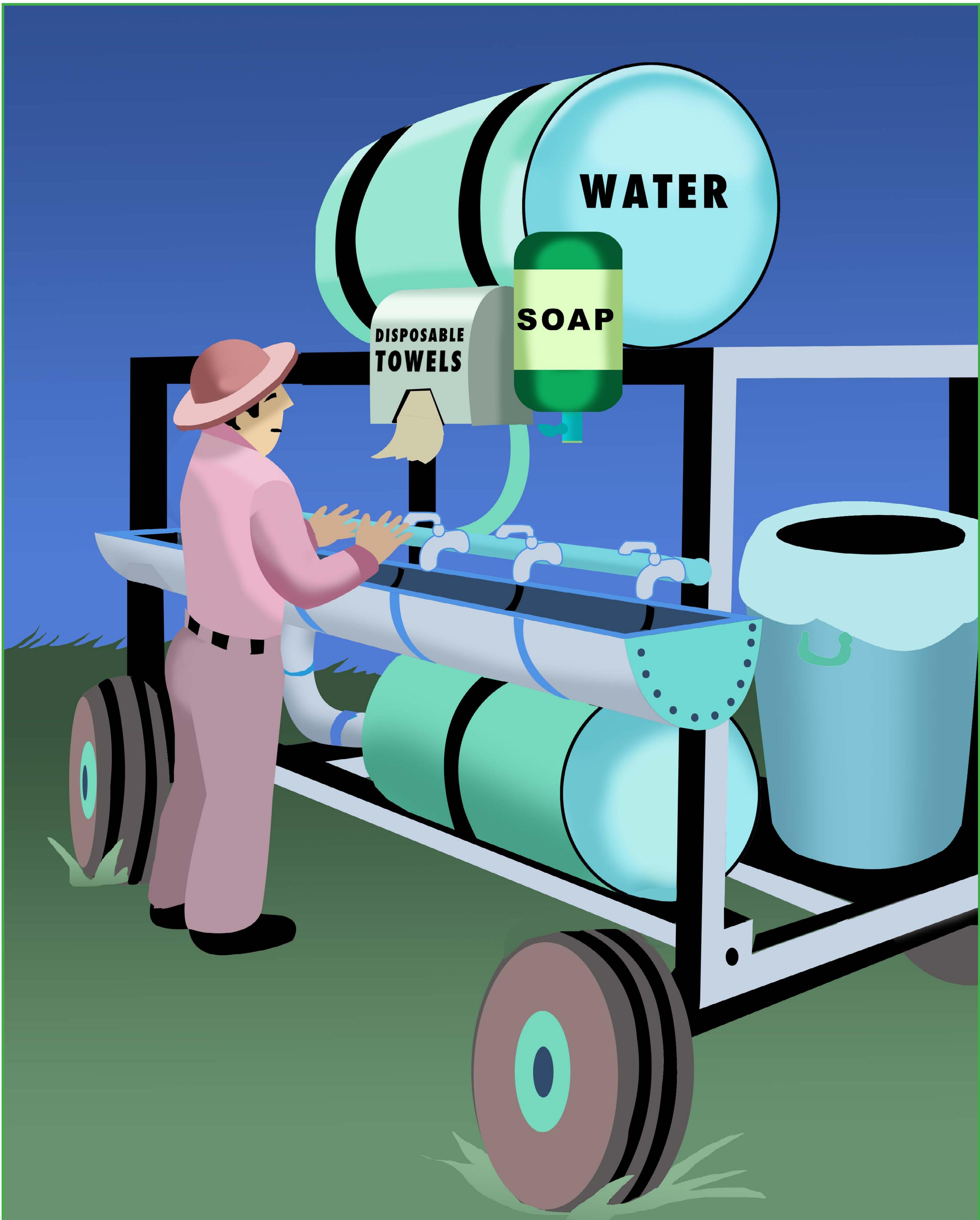
- Bago at pagkatapos gamitin ang **banyo**
- Bago **kumain**
- Bago **uminom**
- Bago manigarilyo, mag **chewing gum o tobacco**
- Bago gamitin ang **cell phone**

Siguraduhin na patuyuin ang mga kamay gamit ang isang disposable na tuwalya.

Tsaka, sa lalong madaling panahon pagkatapos ninyong magtrabajo sa isang lugar na ginamutan ng pesticide, maghugas o maligo gamit ang sabon, shampoo, at tubig, at magpalit ng malinis na damit.

Ang mga labing natitira sa inyong damit pangtrabajo ay maaring nabahid ng mga pesticide sa inyong balat, at ang mga ito ay maaaring sumipsip, na maglalagay sa panganib sa inyong kalusugan sa paglipas ng panahon.

Labahan ang mga damit pangtrabajo bago isuot muli para mabawasan ang pagkakalantad.

If someone swallows a pesticide:

- Get medical help as soon as possible!
- Call 9-1-1 or go to the doctor, if it's faster.
- Check the pesticide label or Safety Data Sheet (SDS), if handy, for first aid for ingestion because some poisonings can be made worse by making the person vomit.
- If readily available, give the SDS or the pesticide label to the doctor for proper treatment.

If you get pesticides on your skin or clothes:

- Take off the clothes that have pesticides on them.
- Rinse your skin right away! Use the hand wash supplies or the nearest clean water, such as a stream, lake or other source, if the hand wash supplies are far away.
- Wash with soap and water and shampoo hair as soon as possible.
- Change into a clean set of clothing – don't put on the clothes that have pesticides on them.
- If you see a doctor, tell them any symptoms you have and what happened.

Your employer must post the address of the nearest medical facility at the central location. If pesticides drift on you while you are working, or if you get them on your skin any other way, you should wash them off right away using water and soap!

Suggested Activity:

- ★ Demonstrate the correct way of taking off a shirt contaminated with pesticides.

IMPORTANT: If you are exposed, or you think you have been exposed, to a pesticide while working, your employer has to get you to a medical facility and give information, including the SDS, product information, and details about the exposure to the doctors. Not all pesticides have the same first aid steps. That's why it is important to bring with you the name of the pesticide, the pesticide label and its Safety Data Sheet (SDS) in order to receive the right treatment.

Kung may nakalunok ng pesticide:

- Huminig ng medikal na tulong sa lalong madaling panahon!
- Tumawag sa 9-1-1 o magpunta sa doktor, kung mas mabilis ito.
- Tignan ang etiketa ng pesticide o SDS, kung nandon, bilang first aid sa kaganapan na makainom o makalunok ng pesticide dahil ang ilang mga pagkakalason ay maaaring mapalala kung sumuka ang tao.
- Kung maaari ay, ibigay ang SDS o ang etiketa ng pesticide sa doktor para sa wastong panggamot.

Kung may mga pesticide sa inyong balat o mga damit:

- Hubarin ang mga damit na nabahiran o nalagyan ng pesticide.
- Banlawan kaagad ang inyong balat! Gamitin ang mga suplay para sa panlinis ng kamay o ang pinakamalapit na tubig na malinis, tulad ng sa batis, lawa o iba pang mapagkuhanan ng tubig, kung masyadong malayo ang mga suplay para sa panlinis sa kamay.
- Hugasan gamit ang sabon at tubig at i-shampoo ang buhok sa lalong madaling panahon.
- Magpalit ng malinis na damit - huwag isuot ang mga damit na may mga pesticide.
- Kung magpapatingin kayo sa doktor, sabihin sa kanila ang anumang mga sintomas mayroon kayo at kung ano ang nangyari.

Kailangang ilagay ng may-ari ng pinagtatrabahan ninyo ang address ng pinakamalapit na medikal na pasilidad sa sentral na lokasyon. Kung matangay ninyo ang mga pesticide habang nagtatrabaho, kung dumapo ito sa inyong balat sa iba pang paraan, kailangan hugasan ito kaagad gamit ang tubig at sabon!

Iminumungkahi na Aktibidad:

- ★ Ipakita ang wastong paraan ng pag-hubad ng kamiseta na nakontamina ng mga pesticide.

MAHALAGA: Kung malantad kayo, o kung sa palagay ninyo ay nalantad kayo, sa pesticide habang nagtatrabaho, kailangan kayong dalhin ng may-ari ng pinagtatrabahan ninyo sa isang medikal na pasilidad at magbigay ng impormasyon, kasama na ang SDS, impormasyon tungkol sa produkto, at mga detalye tungkol sa pagkakalantad, sa mga doktor. Hindi lahat ng pesticide ay may parehong mga hakbang sa first aid. Ito ang dahilan kung bakit mahalagang dalhin ang pangalan ng pesticide, ang etiketa ng pesticide at ang safety data sheet (SDS) para makatanggap ng wastong panggamot.

What should you do if you get pesticides in your eye?

Pesticides can cause serious damage to your eyes, a few can even cause blindness.

Eye damage can happen fast! If a pesticide gets in your eyes, you must take steps to remove the pesticide and get medical attention immediately.

Follow these steps:

- Hold your eye open with your fingers.
- Rinse eye for 15 minutes with a gentle stream of cool water, holding the affected eye lower than the other so it doesn't contaminate the unaffected eye.
- Get medical help right away!

Suggested Activity:

- ★ Demonstrate the correct way of rinsing contaminated eye

Ano ang dapat gawin kung makapasok ang pesticide sa inyong mata?

Ang mga pesticide ay maaaring makapagdulot ng matinding pinsala sa inyong mga mata, ang ilan ay maaaring maging sanhi ng pagkabulag.

Mabilis na nagaganap ang pinsala sa mata! Kung makapasok ang mga pesticide sa inyong mga mata, kailangang magsagawa ng mga hakbang para maalis ang pesticide at agad na makakuha ng medikal na tulong.

Sundin ang mga hakbang na ito:

- Idilat ang inyong mga mata gamit ang inyong mga daliri.
- Banlawan ng tubig ang mata ng 15 minuto sa ilalim ng mahinang dumadaloy na malamig na tubig, hawak ang nasaktan na mata, at dapat mas mababa kesa sa matang hindi nakontamina para hindi ito mahawa.
- Huminig agad ng medikal na tulong!

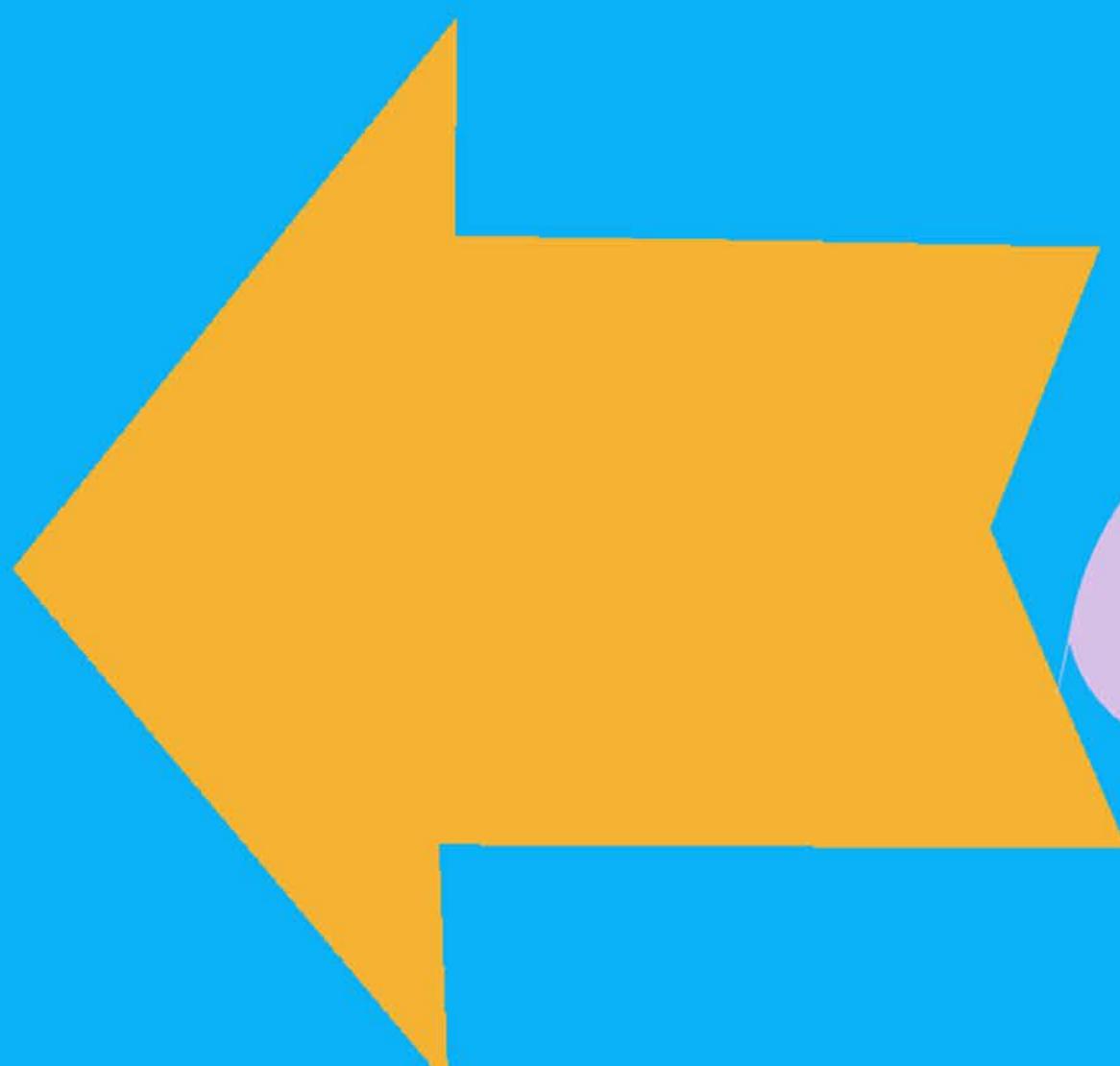
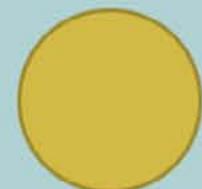
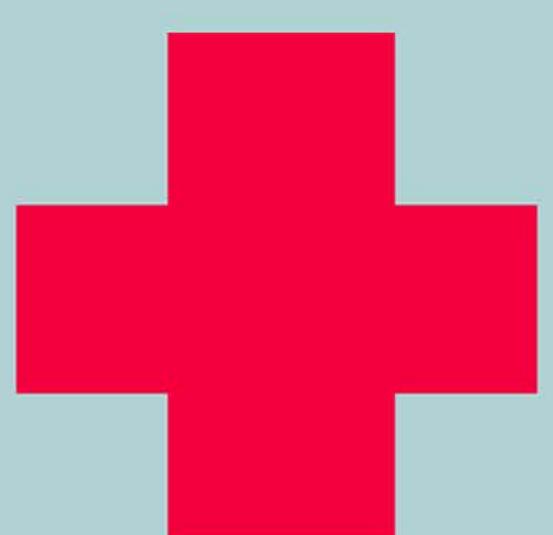
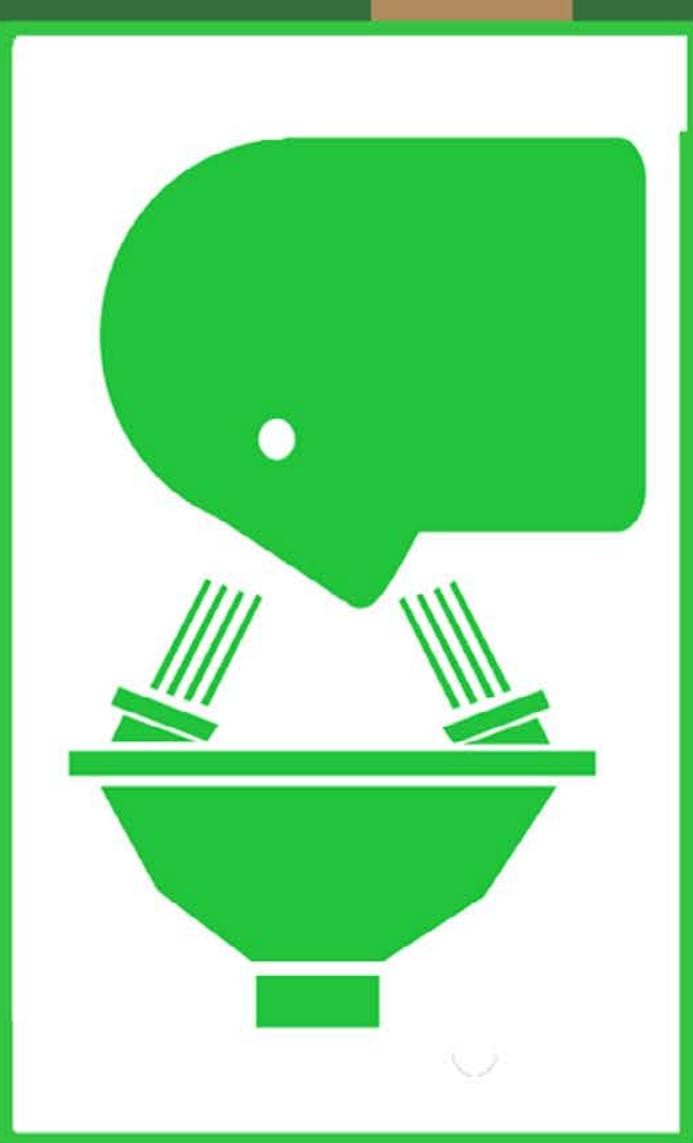
Iminumungkahi na Aktividad:

- ★ Ipakita ang wastong paraan sa paghuhugas ng nakontaminang mata

EMERGENCY

EYE WASH
STATION

KEEP AREA CLEAR

If you are working in an enclosed area, like a greenhouse, get out into fresh air if you think you are being exposed to pesticide vapors, especially if you are feeling sick, dizzy, or are having trouble breathing.

IMPORTANT: Never try to rescue someone who has passed out in an enclosed area unless you have special training and breathing equipment. You don't want to become the second victim. Find someone who can help.

If someone gets sick from breathing a pesticide, follow these steps:

- Notify your employer.
- Get the victim to fresh air.
- Loosen his/her clothing.
- Call 9-1-1 for help.
- If there is a certified person to provide CPR, proceed to provide mouth-to-mouth if the worker is not breathing.

Remember, if someone passes out in an enclosed area, get help immediately. DON'T GO IN!

Kung kayo ay nagtatrabaho sa isang saradong lugar, tulad ng isang greenhouse, lumabas para makasinghap ng sariwang hangin kung sa palagay na kayo ay nalantad sa mga singaw ng pesticide, lalo na kung masama ang pakiramdam ninyo, nahihilo, o nahihirapang huminga.

MAHALAGA: Huwag kailanman subukan na iligtas ang isang tao na nawalan ng malay sa isang saradong lugar maliban na lang kung mayroon kayong espesyal na pagsasanay at kagamitan sa paghinga. Hindi ninyo nais maging ikalawang biktima. Maghanap ng taong makakatulong.

Kung may nagkasakit mula sa pag-langhap ng pesticide, Sundin ang mga hakbang na ito:

- Ipagbigay-alam sa pinagtatrabahuan.
- Dalhin ang biktima sa lugar na may sariwang hangin.
- Luwagan ang kanyang pananamit.
- Tumawag sa 9-1-1 para sa tulong.
- Kung may isang certified na taong makakapagbigay ng CPR, magpatuloy para mabigyan ng mouth-to-mouth kung hindi humihinga ang trabahador.

Tandaan, kung may nawalan ng malay sa isang saradong lugar, humingi agad ng tulong. **HUWAG PUMASOK SA LOOB!**

What should you do if you are suffering from pesticide poisoning?

Tell your employer immediately if you or someone else gets sick at work. If you begin to feel sick or if your skin, eyes, or throat hurt, get medical help right away.

If you believe you have been exposed to pesticides while working, and you need emergency medical treatment, your employer must:

- Make transportation available to you to an appropriate emergency medical facility.
- Provide to the treating medical personnel information related to each pesticide product to which you may have been exposed.

These include:

- Safety Data Sheet(s)
- Product name, EPA registration number, and active ingredient(s)
- Description of how the pesticide was used on the agricultural establishment
- Description of how you were exposed to the pesticide

Ano ang dapat gawin kung kayo ay nakaranas ng pagkakalason sahi ng pesticide?

Sabihin agad sa inyong pinagtatrabahuan kung kayo o may iba pang nagkasakit sa trabaho. Kung magsimulang sumama ang inyong pakiramdam o kung ang inyong balat, mga mata, o lalamunan ay masakit, kumuha agad ng medikal na tulong.

Kung kayo ay naniniwala na nalantad kayo sa mga pesticide habang nagtrabaho, at kailangan ninyo ng emergency na medikal na panggamot, ang inyong pinagtatrabahuan ay dapat na:

- Gawing handang magamit ang transportasyon para sa iyo para sa naaangkop na emergency na medikal na pasilidad.
- Ibigay sa gumagamot na medikal na tauhan ang impormasyong may kinalaman sa bawat pesticide na produkto na kung saan kayo nalantad.

Kabilang ang mga:

- (Mga) Safety Data Sheet
- Pangalan ng produkto, numero ng rehistro sa EPA, at (mga) aktibong sangkap
- Paglalarawan kung paano ginamit ang pesticide sa pang-agrikulturang establesimiento
- Paglalarawan kung paano kayo nalantad sa pesticide

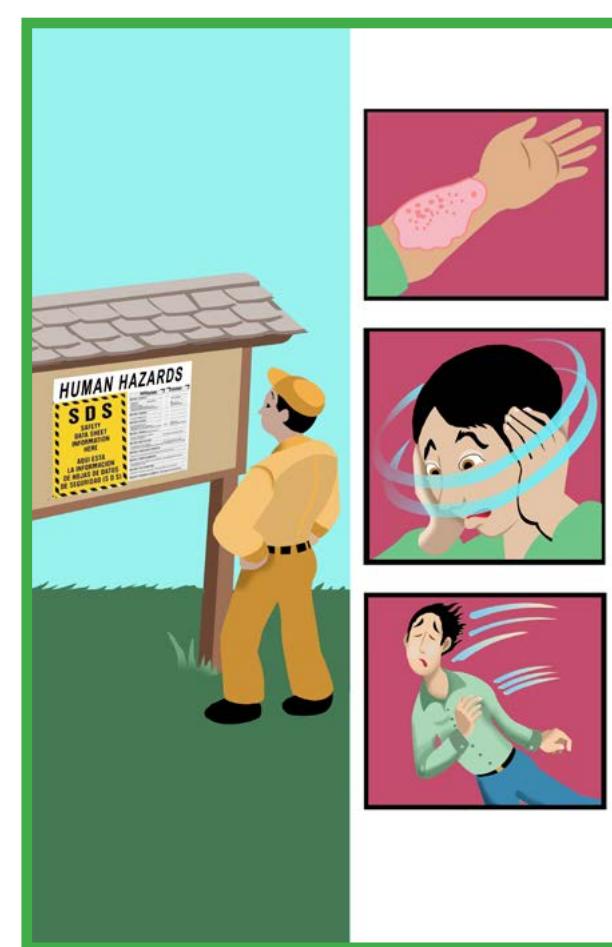

?

How can I learn about what pesticides I have been exposed to at work?

While you are employed, you can refer to the application records to find the pesticides you were exposed to and the Safety Data Sheets to find what health symptoms those pesticides might cause.

If you are not comfortable asking your employer for those records, you can choose someone to act on your behalf to get the records from your employer. That designation must be made in writing.

?

Papano ko matututunan kung anong pesticide ako nalantad sa trabaho?

Habang kayo ay nananatiling nagtatrabajo, maaari kang tumingin sa mga rekord ng aplikasyon para malaman kung alin sa mga pesticide kayo nalantad at ang Safety Data Sheet para malaman kung anong mga sintomas sa kalusugan ang maaaring maidulot sa kalusugan na iyon.

Kung hindi kayo kumportable na tanunin sa inyong pinagtatrabuhan ang mga nasabing rekord, maaari mong piliin na kumilos ang ibang tao sa ngalan mo para makuhang mga rekord mula sa inyong pinagtatrabuhan. Ang pagtatalagang iyon ay dapat gawin sa pamamagitan ng kasulatan.

?

Who can be a DESIGNATED REPRESENTATIVE?

A designated representative can be anyone you choose and trust - a co-worker, spouse, union representative, social worker, an attorney or a person from a farmworker organization. The person has to be designated in writing by the worker.

?

What is the CENTRAL LOCATION?

The central location is any area the employees are likely to pass by or congregate where the information can be readily seen and read.

?

Have you ever experienced any of these symptoms? What did you do?

?

Sino ang maaaring MAITALAGANG KINATAWAN?

Ang isang naitalagang kinatawan ay maaaring sinumang pinili o pinagkakatiwalaan ninyo - isang kasamahan sa trabaho, asawa, kinatawan ng union, social worker, isang abogado o tao mula sa isang farmworker na organisasyon. Ang tao ay kailangang naitalaga sa pamamagitan ng kasulatan ng trabahador.

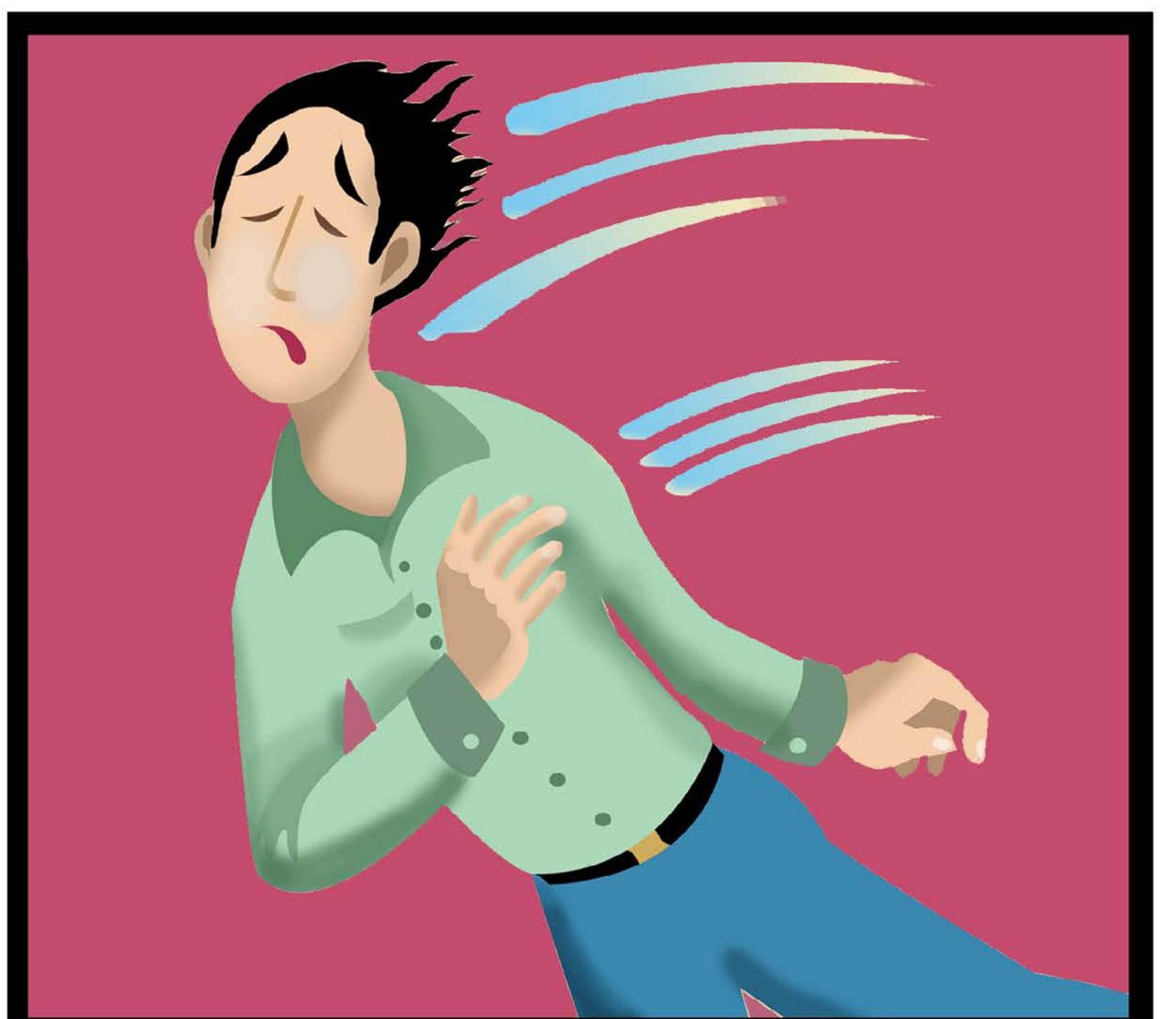
?

Ano ang SENTRAL NA LOKASYON?

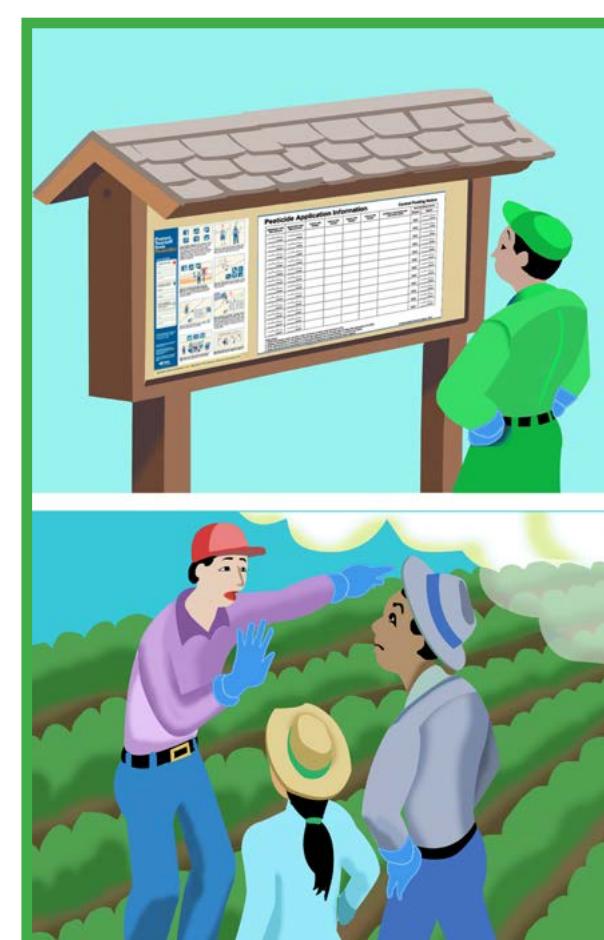
Ang sentral na lokasyon ay anumang lugar na ang empleyado ay marahil na dinadaanan o nagpupulong-pulong kung saan madaling makita ang impormasyon.

?

May naranasan naba kayo sa alinman sa mga sintomas na ito? Ano ang ginawa ninyo?

Your employer must warn you about the areas where pesticides are to be applied. You should stay away from areas during applications. After the application is done, information about the application can be found in the posted application records on the establishment.

After a pesticide is applied, your employer must post the following application information at the central location:

- Information about the pesticide applied
- Location and description of where it was applied
- Date when pesticide was applied and when the application ended
- The Restricted Entry Interval (REI)

Your employer must provide you with basic pesticide information at the central location, including:

- The information about the application
- The Safety Data Sheets (SDS)
- The pesticide safety poster, with reminders about how to protect yourself from pesticides

The **SAFETY DATA SHEET (SDS)** provides information about pesticide health hazards, emergency first aid, and other information about pesticides used at your workplace. Using the application information and the SDS, you can determine what pesticides you may be exposed to and what kinds of risks they pose, and important information about first aid.

Do you know where the Central Location is on this establishment?

Your employer will tell you the location of the pesticide safety poster, the application information, and the SDS. You must have access to the information during normal working hours.

Dapat kayong bigyang babala ng inyong pinagtatrabahuan tungkol sa mga lugar kung saan mag-a-aplay ng pesticide. Kailangan ninyong lumayo sa mga lugar habang nag-a-aplay ng pesticide. Pagkatapos mag-aplay ng pesticide, ang impormasyon tungkol sa pag-a-aplay nito ay matatagpuan sa nakapaskil na rekord ng aplikasyon sa establecimiento.

Pagkatapos na mag-aplay ng pesticide, kailangang ipaskil ng inyong pinagtatrabahuan ang sumusunod na impormasyon sa aplikasyon sa isang sentral na lokasyon:

- Impormasyon tungkol sa inaplay na pesticide
- Lokasyon at paglalarawan kung saan ito na-aplay
- Petsa nang iniplay ang pesticide at kung kailan ito natapos
- Ang Restricted Entry Interval (REI)

Kailangang maglaan ang inyong pinagtatrabahuan sa inyo ng saligang na impormasyon sa pesticide sa sentral na lokasyon, kasama ang:

- Impormasyon tungkol sa aplikasyon
- Ang Safety Data Sheets (SDS)
- Ang poster ng kaligtasan sa pesticide, na may mga paalala kung paano protektahan ang inyong sarili mula sa mga pesticide

Ang **SAFETY DATA SHEET (SDS)** ay nagkakaloob ng impormasyon tungkol sa mga peligro sa kalusugan, emergency na first aid, at iba pang impormasyon tungkol sa mga pesticide na ginagamit sa inyong lugar na pinagtatrabahuan. Gamit ang impormasyon sa aplikasyon at SDS, maaari ninyong matiyak kung sa anong mga pesticide kayo nalantad at sa anong mga uri ng panganib kayo nalalantad, at mahalagang impormasyon tungkol sa first aid.

Alam ba ninyo kung nasaan ang Sentral na lokasyon sa establecimiento na ito?

Sasabihin ng may-ari ng pinagtatrabahuan sa inyo ang lokasyon ng poster ng kaligtasan sa pesticide, ang impormasyon sa aplikasyon, at ang SDS. Kailangan na pwede mong makamit ang mga impormasyon sa normal na oras ng trabaho.

What do you see in this illustration?

Have you seen a sign like this one?

Ano ang nakikita ninyo sa larawan na ito?

May nakita na ba kayong karatula tulad nito?

Suggested Activity:

- ★ Show the WPS warning sign

What should you do if you see this sign?

If you see this sign, or one like it, **keep out!** This sign means that pesticides have been used in that area.

Listen to your employer! Stay away from areas where indicated.

What is the APPLICATION EXCLUSION ZONE?

The **application exclusion zone (AEZ)** refers to the area surrounding application equipment that must be free of all persons other than appropriately trained and equipped handlers during pesticide applications.

- The applicator must suspend the application of a pesticide while any worker or other person is within the AEZ.

Recognize and stay out of the Application Exclusion Zone (AEZ)

IMPORTANT: If pesticides are being applied where you are working, leave the area immediately.

Iminumungkahi na Aktibidad:

- ★ Ipakita ang WPS na karatula ng babala.

Ano ang dapat ninyong gawin kung makita ninyo ang karatulang ito?

Kung makita ninyo ang karatulang ito, o isang tulad nito, **lumayo!** Ang karatulang ito ay nangangahulugan na ang mga pesticide ay ginamit sa lugar na iyon.

Makinig sa may-ari ng pinagtatrabahan! Lumayo sa mga lugar kung saan nakasaad.

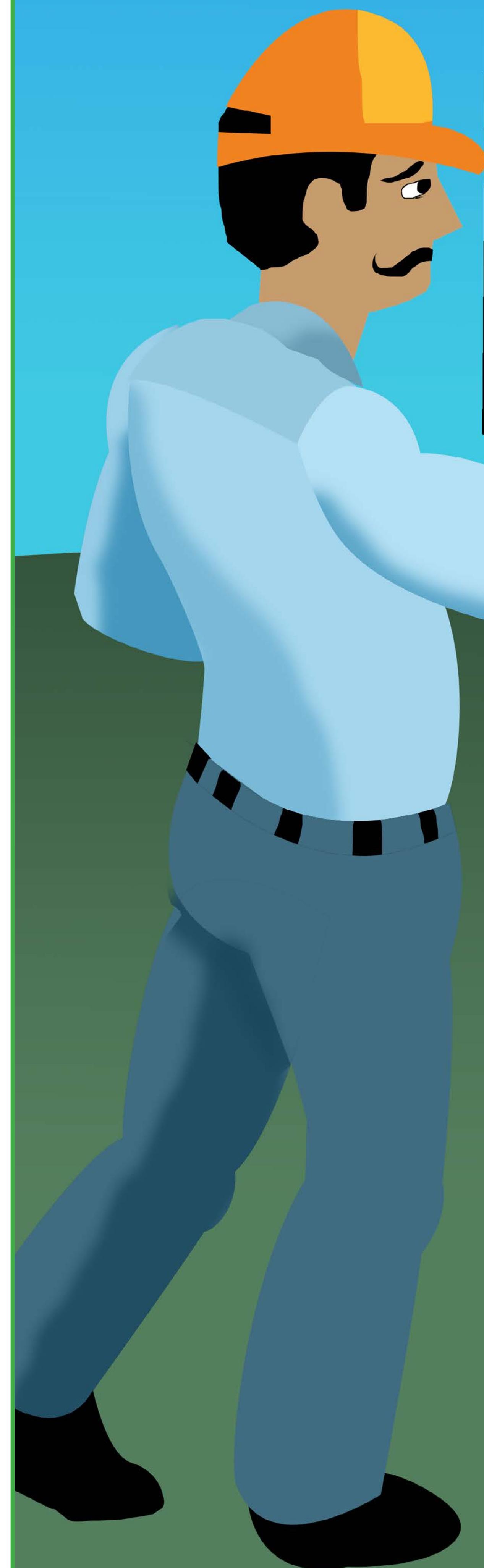
Ano ang APPLICATION EXCLUSION ZONE?

Ang application exclusion zone (AEZ) ay tumutukoy sa lugar na pumapalibot sa kagamitan sa paglalagay ng pesticide na kailangang malayo mula sa lahat ng mga tao maliban doon sa mga angkop na nasanay at may kagamitang mga handler habang inaaplay ang mga pesticide.

- Dapat isuspindi ng nag-aaplay ang pag-aaplay ng pesticide habang iba pang trabahador o ibang tao ay nasa loob ng AEZ.

Kilalanin at lumayo sa Application Exclusion Zone (AEZ)

MAHALAGA: Kung may pesticides na i-naplay kung saan kayo nagtatrabajo, iwanan agad ang lugar.

What is the REI?

REI means **Restricted Entry Interval**.

An REI is the time you must wait to enter an area after a pesticide has been applied.

Your employer must either orally notify you, or post warning signs, of areas under an REI. You can also find information about areas under an REI in the application records, located at the central location.

Your employer must remove the warning sign before directing you to enter the area, unless you have been provided the early entry protections.

Ano ang REI?

Ang REI ay nangangahulugang **Restricted Entry Interval**.

Ang REI ay ang oras na kailangan ninyong maghintay bago makapasok sa isang lugar kung saan inap-layan ng pesticide.

Kailangang sabihin sa inyo ng may-ari ng pinagtatrabahuan, o mag-paskil ng mga karatula ng babala, ng mga lugar na sumasailalim sa REI. Maaari rin kayong makahanap ng impormasyon tungkol sa mga lugar na sumasailalim sa REI sa mga rekord ng aplikasyon, na matatagpuan sa sentral na lokasyon.

Kailangang alisin ng may-ari ng pinagtatrabahuan ninyo ang karatula ng babala bago kayo utusan na pumasok sa lugar, maliban na lang kung binigyan kayo ng mga proteksyon para sa maagang pagpasok.

IMPORTANT: After a pesticide is used, you must **NOT** enter a field during the Restricted Entry Interval (REI) unless you are an early entry worker.

MAHALAGA: Makalipas na gamitin ang pesticide, HINDI kayo dapat pumasok sa bukid habang may Restricted Entry Interval (REI) maliban na lang kung kayo ay isang early entry worker (pangpaagang trabahador).

Who is an early entry worker?

An early entry worker is a worker that enters into a treated field or other area after the pesticide application is complete, but before the restricted entry interval (REI) has expired.

If your employer directs you to enter a treated area under an REI, you must be 18 years old or older, and receive safety information about the pesticide and the early entry requirements before you enter the treated area.

Sino ang isang early entry worker (pangpaagang trabahador)?

Ang isang early entry worker (pangpaagang trabahador) ay isang trabahador na pumapasok sa isang ginamutang bukid (taniman) o iba pang lugar makalipas na makumpleto ang aplikasyon ng pesticide, ngunit bago mag-tapos ang restricted entry interval (REI).

Kung i-utos ng may-ari ng pingatatrabahuan ninyo na pumasok sa isang ginamot na lugar na sumasailalim ng REI, kailangan ay 18 taong gulang kayo o mas matanda, at nakatanggap ng impormasyong pangkaligtasan tungkol sa pesticide at mga kahilingan sa maagang pagpasok bago kayo pumasok sa ginamot na lugar.

How can you minimize your family's exposure to pesticides?

You can minimize your, and your family's exposure to pesticides through routine decontamination after working in a treated area.

At HOME you can do the following:

- After coming home from work, leave your work shoes outside your house, and out of the reach of children.
- Wash your work clothes separately from the rest of your clothes and the family's laundry.
- After work bathe or shower right away before you hug, play, relax or have any physical contact with your family and children.
- Wash thoroughly from head to toe with plenty of soap, shampoo your hair, and change into clean clothes.
- Leave the area if pesticides are being applied.

Paano ninyo mababawasan ang pagkakalantad ng pamilya sa mga pesticide?

Maaring mabawasan ang pagkakalantad ninyo, at ng inyong pamilya sa pamamagitan ng routine decontamination (kinabihasnan na dekontaminasyon) pagkatapos na magtrabajo sa isang ginamot na lugar.

Sa BAHAY ay maaring gawin ang mga sumusunod:

- Pagka-uwi sa bahay mula sa trabaho, iwanan ang pangtrabahong sapatos sa labas ng bahay, at malayong maabot ng mga bata.
- Hiwalay na labahan ang mga damit pangtrabaho mula sa iba pang mga damit at sa damit ng pamilya.
- Pagkatapos ng trabaho, maligo kaagad bago yakapin, makipaglaro, o mag-relax o anumang pisikal na kontak sa pamilya at mga anak.
- Maghugas ng mainam mula ulo hanggang paa gamit ang maraming sabon, i-shampoo ang buhok, at magpalit ng malinis na damit.
- Iwanan ang lugar kung san nag-aplay ng mga pesticide.

Kung may pesticide na na-aplay malapit sa inyong tahanan, maaari ninyong protektahan ang inyong pamilya sa pamamagitan ng:

- Paghuhugas ng mga laruang naiwan sa labas bago ipalaro ang mga ito sa mga bata.
- Pagtatakip ng mga bisikleta at laruang naiwan sa labas.
- Paglilinis ng mga sahig, at palibot ng mga bintana.
- Ilayo ang mga bata sa paglaro sa mga tubig na umagos mula sa mga bukid.
- Ilayo ang mga bata at mga hindi nagtrabahong miyembro ng pamilya sa mga lugar na ginamot ng mga pesticide.

If pesticides have been applied near your house, you can protect your family by:

- Washing toys left outside before children play with them.
- Covering bicycles and toys left outside.
- Cleaning your floors, and around the windows.
- Keeping children from playing in water runoff from the fields.
- Keeping children and non-working family members away from pesticide-treated areas.

If pesticides are being applied near your home, you can limit your family's exposure by closing your windows and turning off the air conditioner.

IMPORTANT: NEVER take pesticides or pesticide containers home from work.

Empty pesticide containers are not safe for use around the home. No amount of washing will remove the danger from pesticide residues in the containers.

Suggested Activity:

- ★ Re-used bottle demonstration

MAHALAGA: HUWAG KAILANMAN mag-uwi ng mga pesticide o mga lalagyan ng pesticide mula sa trabaho.

Ang mga walang laman na lalagyan ay hindi ligtas gamitin sa bahay. Kahit na ilang beses hugasan ay hindi maaalis ang panganib ng mga labi ng pesticide sa mga lalagyan.

Iminumungkahi na Aktividad:

- ★ Gamitin muli ang mga boteng tanghal

Your employer must:

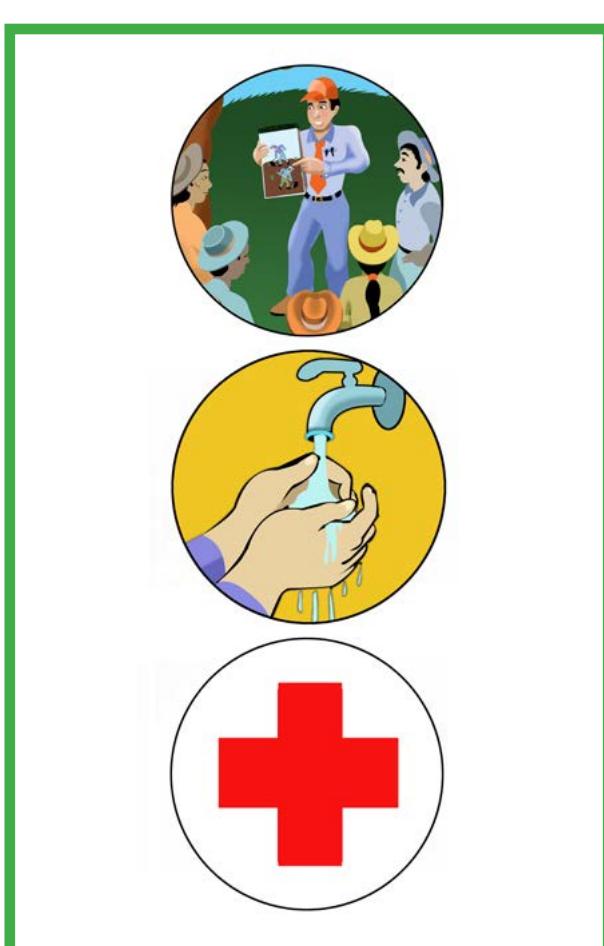
- Notify you of areas where pesticides will be applied and areas under an REI.
- Give you and/or your designated representative the information about the pesticides applied in or near areas where you work, if you request it.
- Be sure you are trained in pesticide safety every year and before you start your very first day of work.
- Provide you with soap, water, and disposable towels for washing.
- Make sure you get medical help right away if you think you have been poisoned at work by pesticides.
- Provide you with extra protections and information if you work in areas where entry is restricted. You must receive additional handler training to work as a flagger, or to mix, load, apply or otherwise handle pesticides.

If your employer does not comply with the WPS requirements, you can file a complaint with your State or Tribal Agency responsible for pesticide enforcement.

State or Tribal Agency contact information is available at the central location.

Your employer cannot punish you for following the WPS.

IMPORTANT: Your employer must not intimidate, threaten, coerce, or discriminate against you for complying with or attempting to comply with the requirements of the Worker Protection Standard, or for reporting a potential violation.

Ang may-ari ng pinagtatrabahuan ay dapat na:

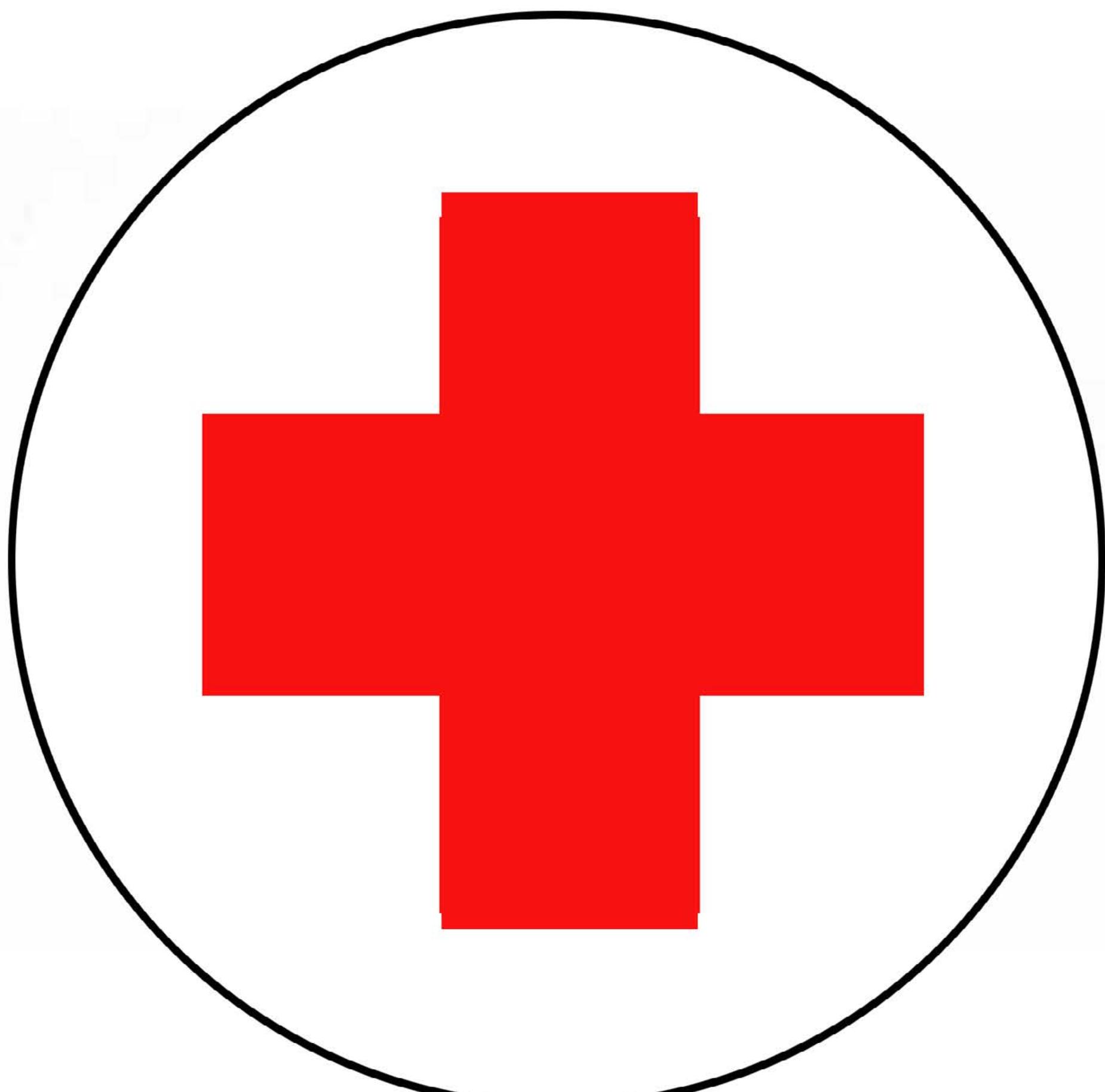
- Ipagbigay-alam sa inyo ang mga lugar kung saan i-a-aplay ang mga pesticide at mga lugar na sumasailalim sa REI.
- Bigyan kayo at/o ang inyong natalagang kinatawan ng impormasyon tungkol sa mga pesticide na na-aplay o sa malapit na lugar kung saan kayo nagtatrabaho, kung hilingin ninyo ito.
- Tiyakin na kayo ay may kasanayan sa kaligtasan sa pesticide taon-taon at bago kayo mag-umpisa sa una mong araw.
- Bigyan kayo ng sabon, tubig, at disposable na mga tuwalya para sa panghugas.
- Tiyakin na agad na may medikal na tulong kayo kung sa palagay na kayo ay nalason sa trabaho ng mga pesticide.
- Bigyan kayo ng mga karagdagang proteksyon at impormasyon kung kayo ay nagtatrabaho sa mga lugar kung saan may limitasyon ang pagpasok. Kailangan ninyong makatanggap ng mga karagdagang pagsasanay bilang maging flagger, o maka paghalo, magkarga, maglagay o kaya'y sa paghahawak ng mga pesticide.

Kung hindi susunod ang inyong pinagtatrabahuan sa mga kahilingan ng WPS, maaari kayong magsampa ng reklamo sa inyong Estado o Tribal na Ahensya na responsable sa batas ng pesticide.

Ang impormasyong sa pakikipag-ugnayan sa Estado o Tribal na Ahensya ay makukuha sa sentral na lokasyon.

Hindi kayo maaaring parusahan ng may-ari ng pinatatrabahuan sa pagsusunod sa WPS.

MAHALAGA: Hindi dapat kayo intimidahan, pagbantaan, pilitin, o pakitunguhan nang may diskriminasyon ng may-ari ng pinagtatrabahuan dahil sa pagsunod o pagtangkang sumunod sa mga kahilingan ng Worker Protection Standard, o sa pag-uulat sa isang posibleng paglalabag.

Your employer must apply pesticides safely and provide a safe workplace. But there are also steps you can take to minimize your exposure and prevent injuries. **Protect yourself!**

Kailangan ng may-ari ng pinagtatrabahuan ninyo na ligtas ang pag-aplay ng pesticide at maglaan ng isang ligtas na lugar pang trabaho. Pero may mga hakbang rin kayong magagawa para mabawasan ang inyong pagkakalantad at maiwasan ang mga pinsala. **Protektahan ang inyong sarili!**

PLEASE REMEMBER...

- Wear clean clothes that cover your skin.
- Stay out of areas your employer tells you not to enter.
- Move away if pesticides drift into or are being applied, in the area where you are working.
- Wash your hands with soap and water after work and before eating, drinking, smoking or using the toilet.
- Know where a nearby medical healthcare facility is located.
- In case of pesticide poisoning, notify your employer and get medical help immediately.
- Shower before touching your children when you get home.
- You can request a copy of the training record.

If you are unsure if an area or an activity is safe, ask your supervisor. If you believe your workplace is unsafe, contact your state or tribal agency responsible for pesticide enforcement.

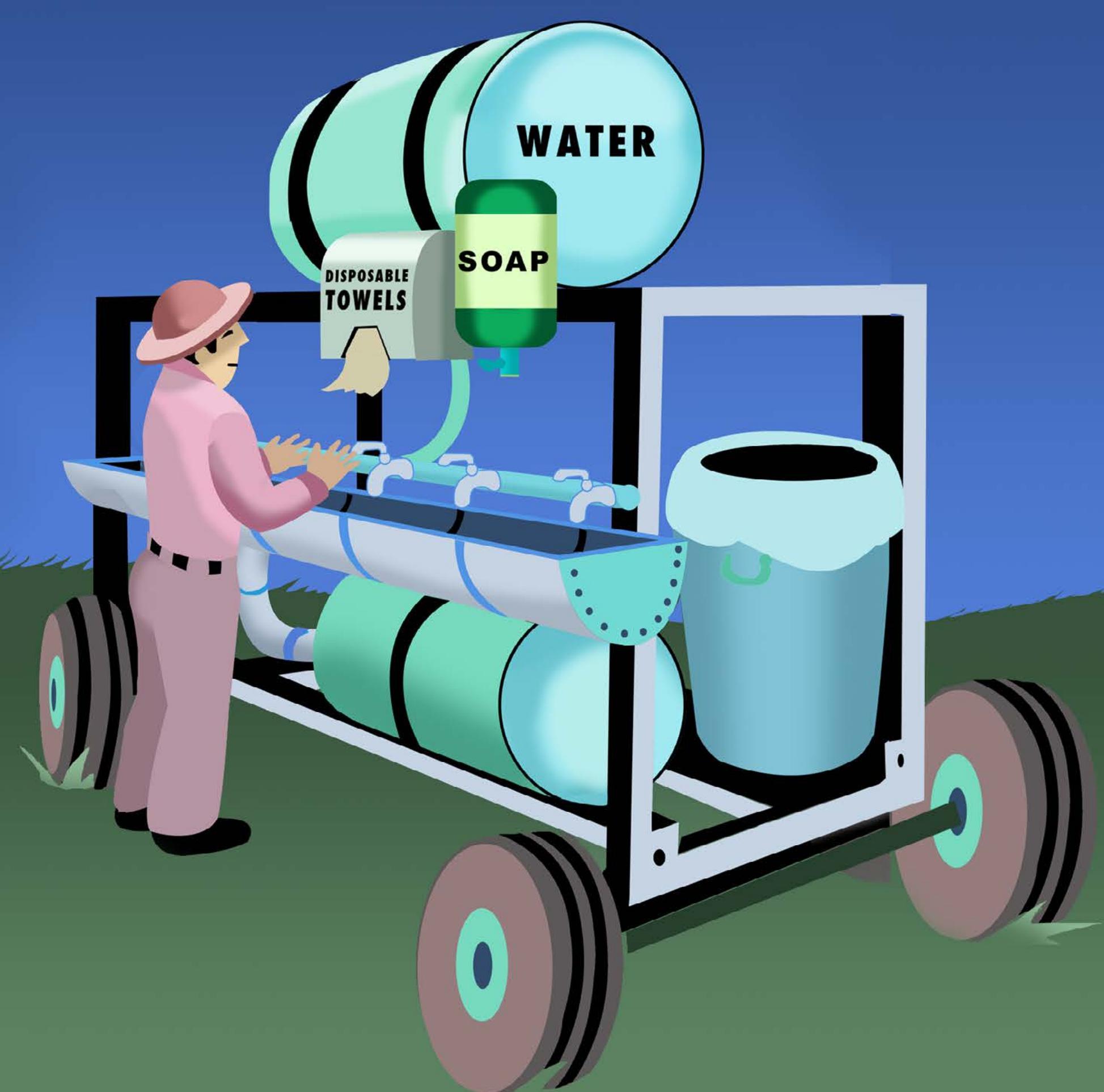
IMPORTANT: Know the best ways to protect yourself and your family from pesticides, and share information with your family and co-workers for a safe environment for everyone.

TANDAAN NYO PO...

- Magsuot ng malilinis na damit na takip ang inyong balat.
- Lumayo sa mga lugar na sinabi sa inyo ng may-ari ng pinagtatrabahuan na huwag pasukin.
- Lumayo kung may mga pesticide na natangay papunta o ina-aplay, sa lugar kung saan kayo nagtatrabajo.
- Hugasan ang mga kamay sa sabon at tubig at bago kumain, uminom, manigarilyo, o gamitin ang banyo.
- Alamin kung saan matatagpuan ang pinakamalapit na pasilidad sa pangangalaga ng kalusugan.
- Sa kaganapan ng pagkakalason, ipagbigay-alam sa may-ari ng pinagtatrabahuan ninyo at kumuha agad ng medikal na tulong.
- Maligo bago hawakan ang inyong mga anak pag-uwi.
- Maaari kayong humiling ng kopya ng rekord ng pagsasanay.

Kung hindi kayo sigurado kung ang isang lugar o ang isang aktibidad ay ligtas, tanunin sa inyong supervisor. Kung naniniwala kayo na ang inyong lugar na pinagtatrabahuan ay di ligtas, makipag-ugnayan sa ahensya ng inyong estado o tribal agency na may responsibilidad sa batas ng pesticide.

MAHALAGA: Alamin ang pinakamainam na mga paraan para protektahan ang sarili at pamilya mula sa mga pesticide, at ibahagi ang impormasyon sa inyong pamilya at mga kasamahan sa trabaho para sa ligtas na kapaligiran para sa lahat.

WORKER PROTECTION STANDARD FLIPCHART GUIDE

The Worker Protection Standard (WPS) is required training for agricultural workers that helps protect them from exposure to pesticides used at work. WPS covers workers on farms, greenhouses, forest, and nurseries. This flipchart may be used by trainers to deliver pesticide safety training according to the requirements of the U.S. Environmental Protection Agency Worker Protection Standard for agricultural pesticides, revised in 2015.

WHO IS THIS TRAINING FOR?

WPS requires safety training for all agricultural workers who work in areas where pesticides have been applied. This training is for workers who have jobs like harvesting, weeding and/or watering. Important! This WPS training does not meet the requirement for pesticide handlers who have jobs like mixing, loading, applying or assisting with the application of agricultural pesticides.

WHEN MUST WORKERS BE TRAINED?

After January 2, 2017 agricultural workers must receive the WPS training before they enter an area where pesticides have been applied or an area that has an REI in place. Agricultural workers must receive the WPS training on an annual basis.

Important! The WPS trainer must provide the agricultural employer with a copy of the training roster that meets the WPS requirements.

WHO CAN DELIVER WPS TRAINING?

To conduct WPS worker-safety training, you must meet at least one of the following criteria:

- Be designated as a trainer of certified applicators, handlers or workers by EPA or the State or Tribal agency responsible for pesticide enforcement,
- Have completed an EPA-approved pesticide safety train-the-trainer program for trainers of workers, or
- Be currently certified as an applicator of restricted use pesticides in accordance with 40 CFR Part 171.

[NOTE: After January 2, 2017, persons who have only been trained as WPS pesticide handlers will no longer be qualified to train workers under the revised WPS.]

If you do not meet any of these criteria, you may NOT deliver training that meets WPS requirements. You will need to find someone who meets one of these criteria to present the training so that WPS requirements may be met.

WHAT ARE THE MAIN GOALS OF THE WPS TRAINING?

The most important goal for your training is to help workers stay safe and healthy around pesticides. Another goal is to provide training that complies with the WPS and any local requirements for worker safety training.

After training with the flipchart, workers should be able to help protect themselves by knowing:

- How to prevent exposure to pesticides
- What to do if they are exposed to a pesticide
- Where to get information about pesticides and emergency health facilities
- What employers must do to help protect workers from pesticides used at work

USING YOUR FLIPCHART

Here are some tips on how to use the flipchart in a more efficient way:

- Place equipment stands, flipcharts, and any other training tools off to one side, not between you and the participants.
- Avoid speaking to a chalkboard or flipchart while you are writing information on them. When you face the participants, they can hear you better and you create a friendlier training atmosphere.
- Know the information included in the script so you can speak to the group instead of reading the text directly from the flipchart.
- Maintain eye contact with the participants so you do not give the impression that you are just reading to them.

HELP PARTICIPANTS TO FEEL COMFORTABLE

- Participants should be seated in a quiet, comfortable place during your training.
- If outdoors, the training area should be shaded from the sun, protected from the wind, and not too warm or too cool. It is not fair to ask tired people to stand in hot or noisy places for your training.
- Arrange in advance to provide seats - even upside-down buckets will do.
- Turn off noisy fans or equipment in the area before starting.

TRAINING LANGUAGE

- If you speak English and the participants do not, you must also arrange for an interpreter. You may need to rely on other employees who are bilingual, professional interpreters, or bilingual community members who may volunteer to do it.
- Other possible interpreters are bilingual individuals at community-based organizations. You could call other employers, the Farm Bureau, the local Cooperative Extension office, farmworker association, or other local agricultural associations and ask them for a referral to an interpreter.
- It is important that the interpreter has a clear understanding of pesticide terminology beforehand. You can help by providing the interpreter with a copy of the training materials you plan to use in both English and Spanish, and discussing these with him or her.

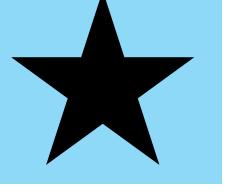
Take in to consideration: It is possible that some individuals are able to speak English but not read it. Others may understand it but may not be comfortable speaking it, so your training may need to be conducted in the native language of the participants.

WPS 23 POINTS: WHAT DOES THE WPS COVER?

1. The responsibility of agricultural employers to provide workers and handlers with information and protections designed to reduce work-related pesticide exposures and illnesses. This includes ensuring workers and handlers have been trained on pesticide safety, providing pesticide safety and application and hazard information, decontamination supplies and emergency medical assistance, and notifying workers of restrictions during applications and on entering pesticide treated areas. A worker or handler may designate in writing a representative to request access to pesticide application and hazard information.
2. How to recognize and understand the meaning of the posted warning signs used for notifying workers of restrictions on entering pesticide treated areas on the establishment.
3. How to follow directions and/or signs about keeping out of pesticide treated areas subject to a restricted-entry interval and application exclusion zones.
4. Where and in what forms pesticides may be encountered during work activities, and potential sources of pesticide exposure on the agricultural establishment. This includes exposure to pesticide residues that may be on or in plants, soil, tractors, application and chemigation equipment, or used personal protective equipment, and that pesticides may drift through the air from nearby applications or be in irrigation water.
5. Potential hazards from toxicity and exposure that pesticides present to workers and their families, including acute and chronic effects, delayed effects, and sensitization.
6. Routes through which pesticides can enter the body.
7. Signs and symptoms of common types of pesticide poisoning.
8. Emergency first aid for pesticide injuries or poisonings.
9. Routine and emergency decontamination procedures, including emergency eye flushing techniques, and if pesticides are spilled or sprayed on the body to use decontamination supplies to wash immediately or rinse off in the nearest clean water, including springs, streams, lakes or other sources if more readily available than decontamination supplies, and as soon as possible, wash or shower with soap and water, shampoo hair, and change into clean clothes.
10. How and when to obtain emergency medical care.
11. When working in pesticide treated areas, wear work clothing that protects the body from pesticide residues and wash hands before eating, drinking, using chewing gum or tobacco, or using the toilet.
12. Wash or shower with soap and water, shampoo hair, and change into clean clothes as soon as possible after working in pesticide treated areas.
13. Potential hazards from pesticide residues on clothing.
14. Wash work clothes before wearing them again and wash them separately from other clothes.
15. Do not take pesticides or pesticide containers used at work to your home.
16. Safety data sheets provide hazard, emergency medical treatment and other information about the pesticides used on the establishment they may come in contact with. The responsibility of agricultural employers to do all of the following:
  - Display safety data sheets for all pesticides used on the establishment.
  - Provide workers and handlers information about the location of the safety data sheets on the establishment.
  - Provide workers and handlers unimpeded access to safety data sheets during normal work hours.
17. The rule prohibits agricultural employers from allowing or directing any worker to mix, load or apply pesticides or assist in the application of pesticides unless the worker has been trained as a handler.
18. The responsibility of agricultural employers to provide specific information to workers before directing them to perform early-entry activities. Workers must be at least 18 years old to perform early-entry activities.
19. Potential hazards to children and pregnant women from pesticide exposure.
20. Keep children and nonworking family members away from pesticide treated areas.
21. After working in pesticide treated areas, remove work boots or shoes before entering your home, and remove work clothes and wash or shower before physical contact with children or family members.
22. How to report suspected pesticide use violations to the State or Tribal agency responsible for pesticide enforcement.
23. The rule prohibits agricultural employers from intimidating, threatening, coercing, or discriminating against any worker or handler for complying with or attempting to comply with the requirements of this rule, or because the worker or handler provided, caused to be provided or is about to provide information to the employer or the EPA or its agents regarding conduct that the employee reasonably believes violates this part, and/or made a complaint, testified, assisted, or participated in any manner in an investigation, proceeding, or hearing concerning compliance with this rule.

HOW TO USE THE WPS FLIPCHART

This flipchart presents written information and illustrations for the Worker Protection Standard Pesticide Safety Training. It is designed to be portable and brief so that training may be done in a variety of settings.

- When training, hold the flipchart so everyone in the group can see the picture.
- For each picture, the information that you will read is on the page facing you, the trainer.
- The sections highlighted in yellow suggest a very important point to discuss with participants.
- Indicates that you should ask this question to participants.
- Suggests an activity or demonstration that a trainer can incorporate in their training.

SUGGESTED ACTIVITIES

Putting germ juice on fake fruit and have participants reveal “residues” with black light

PAGE 4: Discretely sprinkle ‘germ juice’ on fake fruit. Ask for volunteers to choose their favorite fruit and make sure they handle it. After turning out the lights, ask for another participant to use the black light to go over the fruit and participants’ hands. Ask participants what they notice. Emphasize the point by wiping your forehead as if you were wiping sweat away while working, and go over the ‘contaminated’ spot with the black light. Remind participants the forehead is one of the most absorbent points for pesticides to enter the body. You can also do this at the very end of the presentation, slowly ‘contaminating’ different things during the presentation, such as the rosters.

Putting baby powder on a fake grape vine and shake “residues” off onto participant

PAGE 4: Hold up a fake grape vine or other leafy produce. Ask for a volunteer to stand underneath the grape vine. Put baby powder all over the grape vine, and ask the participant to pretend to be picking the fruit. As she/he picks, shake the vine to ensure the baby powder falls onto him/her. Ask participants where the volunteer was contaminated. Emphasize that the skin is the most frequent point of exposure and ask how such contamination could be avoided.

Skit with another trainer demonstrating appropriate clothing

PAGE 14: With another trainer, come up with an impromptu (or rehearsed) skit to demonstrate appropriate and inappropriate clothing and how to use appropriate clothing to protect workers from pesticide exposure. You can also elicit the help of a volunteer “actor.” One character should be wearing shorts, flip-flops, and a tank-top “because of the heat.” The other should be dressed in long sleeves, long pants, a hat, a bandana, boots, socks, and possibly gloves. The “less-dressed” character should make fun of the other for wearing so

much clothing, but changes his/her mind as the “appropriately-dressed” character explains the importance of protecting one’s self from pesticides. Modify this scenario as appropriate.

Removing work shirt that has been contaminated with pesticides

PAGE 18: Have a volunteer put on a long-sleeved, button-up shirt with buttoned sleeves. Sprinkle baby powder on one sleeve to demonstrate contamination with pesticides. Ask the participants and the volunteer what they would do in this situation. The volunteer should remove the shirt by slipping out of the uncontaminated sleeve first, turning the contaminated sleeve inside out without touching the “pesticides”, and dropping the shirt onto the floor or in a bag (see photo on next page). Emphasize this shirt should be thrown away and not used again.

Demonstrate eye-washing technique with a piece of rubber hose

PAGE 20: Ask participants to demonstrate the proper way to lean your head to wash pesticides from a contaminated left eye (or vice versa). Emphasize leaning your head to the side of the contaminated eye so the pesticides do not run into the other eye as you rinse it. Ask how long you should run water over a contaminated area of skin or eye to remove the residues (15 minutes).

Warning Sign

PAGE 30: Show workers a Do Not Enter/ Keep Out sign to reinforce the importance of staying out of an area where pesticides have been applied. (See photo on right).

Decontamination supplies; demonstrating hand-washing with a song

PAGE 16 (SUGGESTED): After explaining the importance of hand-washing for decontamination, ask for someone to tell you where hand soap, water, and disposable towels are available at that particular farm. Add some humor by singing a fast-paced, ‘hand washing song’ (from a Ranchera to a pop song, etc.) while mock washing your hands with soap and water for 15-20 seconds, which is the recommended amount of time for decontamination, with the participants counting the time it takes. Play around with the idea of recommending they sing the song in their head or out loud. Note: using humor helps everyone relax and helps trainer to build a rapport with workers.

Using a fan to demonstrate drift

Use a spray bottle to spray a fan while it is turned on at different speeds. Play with the participants by turning the fan towards them. Describe how wind can carry pesticides from their target to other places, and how weather can affect how strongly we sense pesticides.

DURING YOUR TRAINING...

While you are providing WPS training you need to consider all factors that might affect your training positively or negatively. Below you will find several factors to consider.

Your Attitude is Important

Your positive attitude and enthusiasm towards training is critical.

If you are not particularly interested in doing the training, the participants will notice, and this will influence their attitudes toward the training. During the training, move around to keep yourself and the participants alert, however not so much as to distract from the training. Use interactive training methods and involve everyone - this makes the training more stimulating for them and for you too.

Respect Individuals

If someone asks a question, answer it seriously, even if you covered that information earlier.

- Never make the person seem foolish for asking a question.
- Never become defensive about questions or statements from participants. Be honest if you do not know the answer, but offer to find out the information and get back to the person asking the question.
- Never interrupt a speaker unless it is clear they are speaking for too long and getting off the topic. Be careful not to allow one person to dominate the conversation.
- Never allow one participant to demean another. People will appreciate you for being polite and will feel more comfortable participating in the training.

Educate - Do Not Advocate

Remember, it is your job to train these individuals, not to be an advocate for them, for the agricultural community, or for any other cause. Remain neutral and avoid expressing personal opinions you may have. If participants have concerns about their workplace conditions or their employer's compliance with the provisions of the WPS, refer them to their employers or to regulatory agencies as appropriate. Explain that the purpose of your training is to provide them with information on how to protect themselves from exposure to pesticide residues in the workplace.

Challenges when Conducting Training

Sometimes even the best trainers encounter obstacles that make training a challenge. You need to be able to anticipate these challenges and be prepared to deal with them effectively. For example, you may find that regulations do not always reflect real world situations.

Regulations may sometimes require you to tell participants to do things that are simply not possible for them to do.

Also, your training sites may be less-than-perfect. The background noise level may make it hard to hear, and unavoidable interruptions may disrupt the flow of your presentation and distract the participants.

Finally, some of the participants in the group may have personal traits that are disruptive. Trainers quickly discover that they must know how to work with many different kinds of personalities.

As a result, it is a good idea to have practiced these scenarios and to have some effective ways of dealing prior to encountering them in a training.

Physical Obstacles to Effective Training

There may be physical or time-related problems that make effective training difficult or limit the types of training techniques you can use.

Some obstacles can be the amount of time you have available to train or even background noise or activity distracting participants. In either case, if possible we suggest moving to another location or rescheduling the training for a time when there are fewer distractions.

SUGGESTIONS FOR OVERCOMING FEAR OF SPEAKING IN FRONT OF A GROUP

Everyone has felt some fear when speaking in public at least once in their life time. However you can overcome this fear overtime.

Here are some tips to help you overcome those fears:

- Know the material well—become an expert
- Practice, practice, practice
- Use the introduction as a way to warm up
- Involve the audience and get them to participate
- Use the participants' names when possible
- Make eye contact; the audience isn't as scary as you think!
- Practice responding to tough questions
- Check your props and materials in advance
- Imagine yourself as the best trainer in the world!
- Follow your outline
- Teach the material but use your own ideas and experiences
- Reward yourself at the end!

Public Speaking Techniques

Part of your ability to be a good trainer is dependent upon your public speaking technique. Here are some points to consider:

- Speak loudly and clearly. Nothing is worse than not being able to hear the trainer
- Interact with your audience. Don't stand too far away or it will seem like you are afraid of the trainees
- Project a positive, friendly attitude. Smile and make small talk with the workers before training begins to set a positive tone
- Use stories and visuals to supplement your material
- Try to anticipate people's questions and concerns. Be prepared for questions.

TRAINING ENVIRONMENT

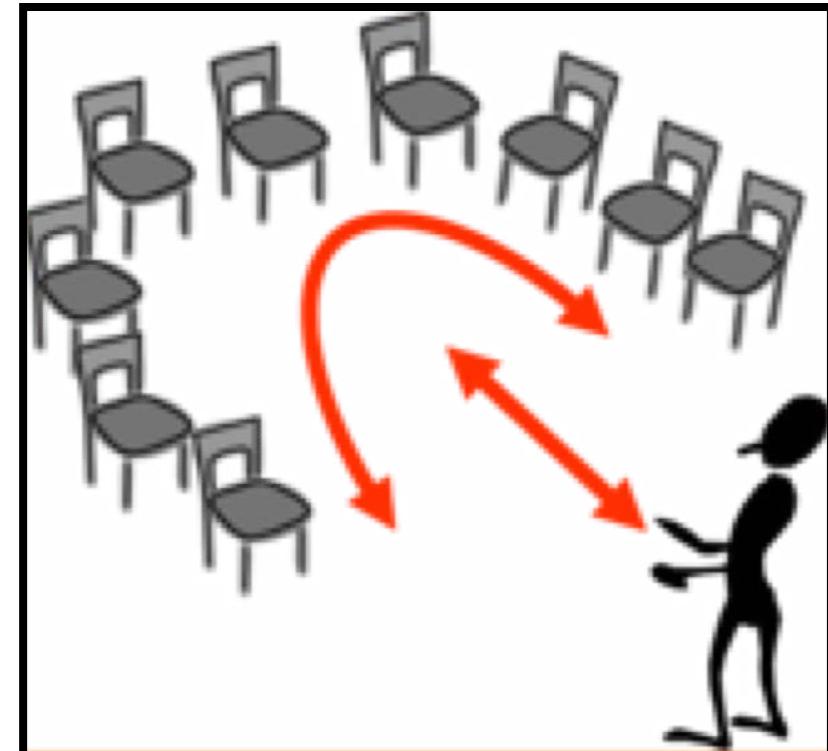
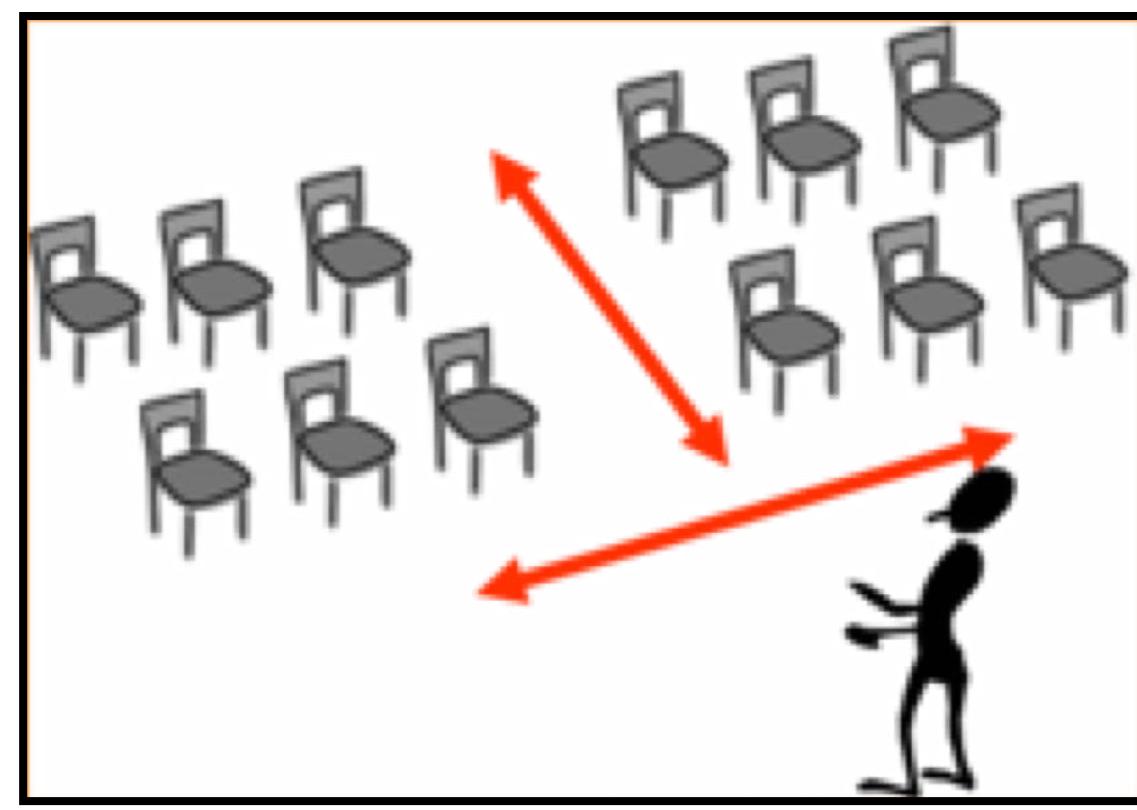
There are several environmental factors that can make a training more productive and effective; start by engaging all participants.

SEATING

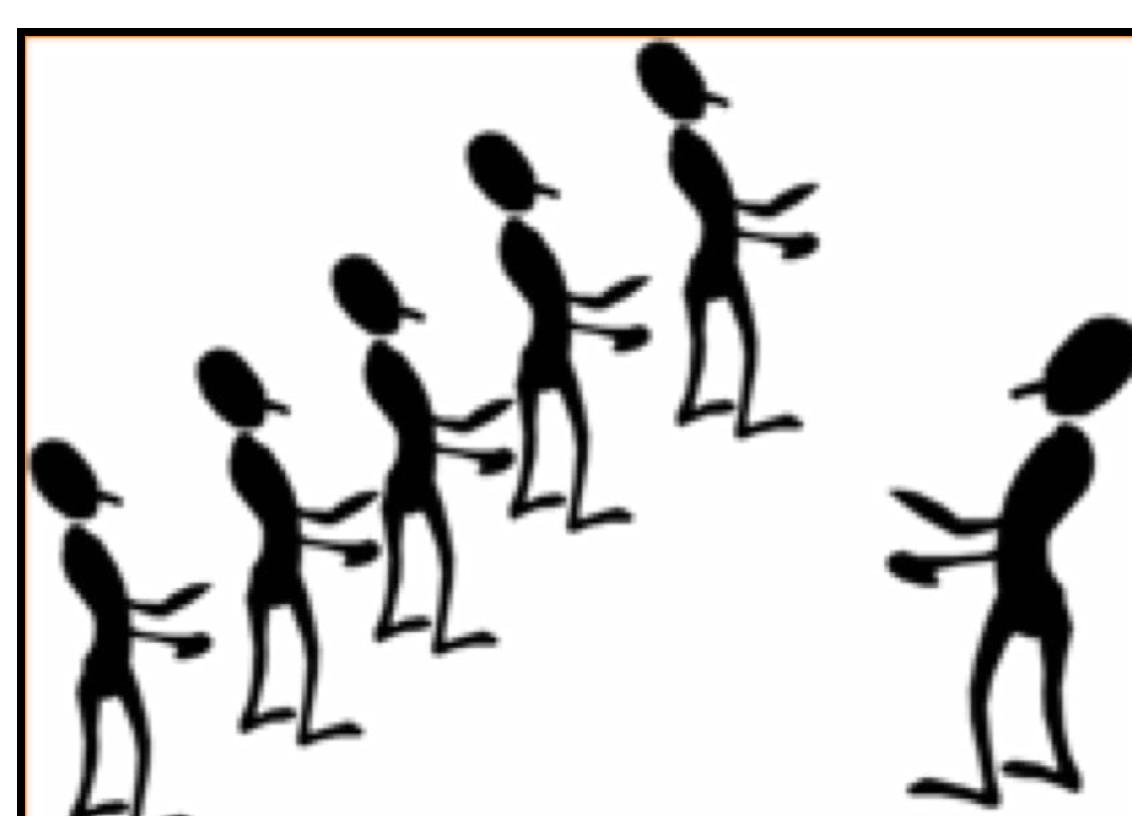
Having participants sit in a specific format will allow you to have more control of the group. If participants are standing or lying down they might get distracted thinking about their discomfort.

Effective Seating Ideas

Trainer can move around the room and maintain control and visual contact with participants.

AVOID.... Having participants stand for a long period of time, or lying on the floor.

Standing

Lying

ENVIRONMENT

Be aware of your environment. Sometimes you will have to deal with a lot of noise, wind and many other distractions in your training area.

- Make sure to speak loud and clear and make sure that each participant can hear you.
- If there are children crying, you might want to have a separate area for them to be calmed.
- If there is a lot of noise or wind, you can use a portable microphone (cost range between \$25-\$50)
- People can only learn in an environment that is conducive to learning. This can be challenging since you will have limited control over where you can hold your session.
- Make your trainings the best they can be by limiting the number of people in a training session to 20-30 attendees at most.
- Arrive early to set-up, and make sure everyone can sit in a cool, shady, quiet space.

STANDARD PROTEKSYON NG TRABAHAJOR SA GABAY NG FLIPCHART

Ang Worker Protection Standard (WPS) ay kailangang pagsasanay para sa mga Agriculturang trabahador na tutulong na protektahan sila sa pagkalantad sa pesticide na ginamit sa trabaho. Sakop ng WPS ang mga trabahador sa mga bukid, greenhouse, gubat, at mga nursery. Ang flipchart na ito ay maaaring gamitin ng mga tagapagsanay para makapagbigay ng pagsasanay sa kaligtasan sa pesticide ayon sa mga kahilingan ng U.S. Environmental Protection Agency Worker Protection Standard para sa mga pang-agrikulturang pesticide, na nabago noong 2015.

PARA KANINO ANG PGSASANAY NA ITO?

Kinakailangan ng WPS ang pagsasanay sa kaligtasan para sa lahat ng mga pang-agrikulturang trabahador na nagtatrabajo sa lugar kung saan i-naplay ang pesticide. Ang pagsasanay na ito ay para sa mga trabahador na ang trabaho ay tulad ng pag-aani, pagtatanggal ng damo at /o pagdidilig. Mahalaga! Ang pagsasanay sa WPS na ito ay hindi nakakatugon sa kahilingan para sa mga handler ng pesticide na mayroong mga trabaho tulad ng paghahalo, pagkakarga, pag-a-aplay o pagtulong sa aplikasyon ng mga pang-agrikulturang pesticide.

KAILAN DAPAT SANAYIN ANG MGA MANGGAGAWA?

Makalipas ang Enero 2, 2017, ang mga pang-agrikulturang trabahador ay dapat makatanggap ng pagsasanay ng WPS bago sila makapasok sa isang lugar kung saan na-aplayan ng mga pesticide o sa isang lugar na may REI. Ang mga pang-agrikulturang trabahador ay dapat makatanggap ng pagsasanay ng WPS taon-taon.

Mahalaga! Ang nagsasanay ng WPS ay dapat magbigay sa pang agrikulturang may-ari ng pinagtatrabahuhan ng kopya ng listahan ng pgsasanay na nakakatugon sa mga kahilingan ng WPS.

SINO ANG MAAARING MAGSALAYSAY NG PGSASANAY NG WPS?

Sa pagsasawa ng pagsasanay ng WPS, kailangan na makatugon sa kahit man lang isa sa mga sumusunod na kriteria:

- Maitalaga bilang isang tagapagsanay ng mga sertipikado na applicators, mga handler o manggagawa ng EPA o ahensya ng Estado o Tribal agency na may responsibilidad para sa pagpapatupad ng pesticide,
- Nakakumpleto ng isang naaprubahang pgsasanay sa pesticide na train-the-trainer programa para sa mga tagapagsanay ng mga trabahador, o
- Kasalukuyang sertipikado bilang isang applicator ng mga may limitasyong paggamit ng mga pesticide alinsundo sa 40 CFR Part 171.

[TALA: Makalipas ang Enero 2, 2017, ang mga tao na nasanay bilang mga handler ng WPS pesticide ay hindi na magiging kuwalipikado para sanayin ang mga manggagawa sa ilalim ng binagong WPS.]

Kung hindi kayo nakakatugon sa alinman sa mga kriteria na ito, HINDI kayo maaaring magbigay ng pagsasanay sa mga kahilingan ng WPS. Kailangan ninyong makahanap ng isang tao na nakakatugon sa isa sa mga kriteria na ito para makapagbigay ng pagsasanay para matugunan ang mga kahilingan ng WPS.

ANO ANG MGA PANGUNAHING LAYUNIN NG PGSASANAY NG WPS?

Ang pinakamahalagang layunin sa inyong pagsasanay ay tulungan ang mga trabahador na manatiling ligtas at maayos ang kalusugan sa palibot ng mga pesticide. Ang isa pang layunin ay magkaloob ng pagsasanay na sumusunod sa WPS at anumang mga lokal na kahilingan para sa pagsasanay sa kaligtasan ng trabahador.

Pagkatapos ng pagsasanay gamit ang flipchart, dapat alam ng mga trabahador na protektahan ang sarili sa pamamagitan ng:

- Paano maiwasan ang pagkalantad sa mga pesticide
- Ano ang dapat gawin kung sila ay nalantad sa pesticide
- Saan makakakuha ng impormasyon tungkol sa mga pesticide at mga emergency na pasilidad pangkalusugan
- Ano ang dapat gawin ng mga may-ari ng pinagtatrabahuhan para makatulong na protektahan ang mga trabahador mula sa mga pesticide na ginagamit sa trabaho

PAGGAMIT SA INYONG FLIPCHART

Heto ang ilang mga pabuya kung paano gamitin ang flipchart sa mas mabisang paraan:

- Ilagay ang katang ng aparato, flipcharts, at iba pang mga kagamitan sa pagsasanay sa isang tabi, hindi sa pagitan ninyo at ng mga kalahok
- Iwasan ang pananalita habang kaharap ang chalkboard, flipchart habang nagsusulat ng impormasyon sa mga ito. Kapag kaharap ang mga kalahok, mas mainam nila kayong maririnig at makakalikha ng mas palakaibigan kapaligiran ng pagsasanay.
- Alamin ang impormasyon na nasa script para makausap ninyo ang grupo sa halip na direkta lang binabasa ang flipchart.
- Manatiling magkaroon ng eye contact sa mga kalahok para wala kayong mabigay na impresyon na binabasahan lang sila.

TULUNGANG MAGING KOMPORTABLE ANG MGA KALAHOK

- Ang mga kalahok ay dapat nakaupo sa isang tahimik at komportableng lugar habang isinasagawa ang pagsasanay.
- Kung nasa labas, ang lugar ng pagsasanay ay dapat na yamungmong sa araw, lukob mula sa hangin, at hindi masyadong mainit o malamig. Hindi tama na hilingin sa mga pagod na mga tao na tumayo sa init o maingay na lugar para sa inyong pagsasanay.
- Ipa areglo ng maaga ang mga upuan – kahit na ang mga ibinaliktad na timba ay magagamit na upuan.
- Patayin ang maiingay na bentilador o aparato sa lugar bago magsimula.

PANANALITA SA PGSASANAY

- Kung kayo ay nagsasalita ng Ingles at hindi naman nagsasalita ang mga kalahok, kailangan ninyong kumuha ng isang interpreter. Maaaring kailanganin ninyong umasa sa ibang mga empleyado na bilingual, mga propesyonal na taga-salin, o bilingual na mga miyembro ng komunidad na maaaring magboluntaryong gawin ito.
- Ang iba pang mga posibleng taga-salin ay mga bilingual na indibiduwal na nasa komunidad na mga organisasyon. Maaari ninyong tawagan ang ibang mga may-ari ng pinagtatrabahuhan, ang Farm Bureau, ang lokal na opisina ng Cooperative Extension, farmworker association, o iba pang mga pang-agrikulturang samahan at humiling ng rekumendasyon para sa isang taga-salin.
- Mahalaga na ang taga-salin ay may malinaw na pag-unawa sa mga katawagan sa pesticide. Maaari kayong makatulong sa pamamagitan ng pagbigay sa taga-salin ng kopya ng mga materyal sa pagsasanay na plano ninyong gamitin sa parehong wikang Ingles at Tagalog, at talakayin ang mga ito sa kaniya.

Isaalang-alang: Posible na ang ilang mga indibiduwal ay kayang makapagsalita ng Ingles ngunit hindi nila kayang magbasa nito. Maaaring maunawaan ito ng iba ngunit hindi naman komportableng magsalita nito, kaya't ang inyong pagsasanay ay maaaring dapat isagawa sa katutubong wika ng mga kalahok.

WPS 23 PUNTO NG TALAKAYAN: ANO ANG SAKOP NG WPS?

1. Ang responsibilidad ng mga pang-agrikulturang may-ari ng pinagtatrabahuhan ay ipag-kaloob sa mga trabahador at handler ng impormasyon at proteksyon na nilikha para mabawasan ang pagkakalantad at sakit buhat sa pesticide na may kaugnayan sa trabaho. Kabilang dito ay ang pagtiyak na ang mga trabahador at handlers ay naturuan ng pesticide safety (kaligtasan sa pesticide), pagkakaloob ng kaligtasan sa pesticide at impormasyon sa mga panganib, mga suplay sa pang kontaminasyon at mga pang emergency na medikal na tulong, at pagbibigay-alam sa mga trabahador ng mga restriksyon habang inilalagay at pumapasok sa mga lugar na ginagamot sa pesticide. Ang trabahador o handler ay maaaring magtalaga ng isang kinatawan sa pamamagitan ng isang sulat para humiling ng daan sa paglalagay ng aplikasyon at impormasyon sa peligro.
2. Paano kilalanin at unawain ang kahulugan ng naipaskil na mga karatula ng babala na ginamit para ipagbigay-alam sa mga trabahador ang mga limitasyon sa pagpasok sa ginamot na mga lugar ng pesticides sa establesimiento.
3. Paano susunod sa mga tagubilin at/o mga karatula tungkol sa paglayo mula sa mga lugar na ginamot sa pesticide nasasakupan na takda ang restriktong pagpasok at hindi pagsasali sa paglalagay ng pesticide na look.
4. Saan at kung sa anong anyo ang mga pesticide na maaari ninyong makaharap habang nagtatrabaho, at ang mga posibleng pinagmumulan ng pagkakalantad sa pesticide sa pang-agrikulturang establesimiento. Kabilang dito ang pagkakalantad sa mga labi ng pesticide na maaaring nasa mga at sa halaman, lupa, mga traktora, sa aplikasyon at chemigation na aparato, o gamit na mga pansariling pang protektang kagamitan, at baka maaaring natangay ng hangin ang mga persticide mula sa mga nalalapit na aplikasyon ng pesticide o sa tubig ng irrigasyon.
5. Mga posibleng panganib mula sa lason at pagkakalantad na ipinapakita ng mga pesticide sa mga trabahador at sa mga pamilya nito, kasama na ang matindi at talamak na naantalang epekto, sensitization.
6. Mga ruta kung saan maaaring makapasok sa loob ng katawan ang pesticide.
7. Mga senyas at sintomas ng mga karaniwang uri ng pagkakalason sa pesticide.
8. Ang emergency na first aid para sa mga pinsala o pagkakalason sa pesticide.
9. Kinabihasnan at emergeny na pamamaraan sa decontamination, kasama na ang mga pang-emergency na pamamaraan sa paglilinis ng mata, at kung ang mga pesticide ay natapon o na-spray sa katawan, gumamit ng mga suplay pang decontamination para agad na mahugas o mabanlawan sa pinakamalapit na may malinis na tubig, kasama ang mga bukal, mga batis, mga lawa o iba pang mga mapagkuuhanan agad ng tubig kesa sa mga suplay pang decontamination, at sa lalong madaling panahon, hugasan o maligo agad gamit ang sabon at tubig, mag-shampoo ng buhok, at magpalit ng malinis na damit.
10. Paano at kailan kumuha ng emergency na medikal na pag-aalaga
11. Kapag nagtatrabaho sa mga lugar na ginamot sa pesticide, magsuot ng damit pangtrabaho na nagpoprotekta sa katawan mula sa mga labi ng pesticide at maghugas ng kamay bago kumain, uminom, mag chewing gum o tobacco, o gumamit ng banyo.
12. Maghugas o maligo gamit ang sabon at tubig, mag-shampoo ng buhok, at magpalit ng malinis na damit sa lalong madaling panahon pagkatapos na magtrabaho sa mga lugar na ginamot ng pesticide.

13. Ang mga posibleng panganib mula sa mga labi ng pesticide sa damit.
14. Labhan ang mga damit pangtrabaho bago isuot muli at hiwalay na labahan ang mga ito.
15. Huwag i-uwi sa bahay ang mga pesticide o lalagyan ng pesticide na ginamit sa trabaho.
16. Ang mga safety data sheet ay nagkakaloob ng impormasyon sa peligro, pang-emergency na medikal na panggamot at iba pang impormasyon tungkol sa mga ginamit na pesticide sa establesimiento kung sila ay malantad dito. Ang responsibilidad ng pang-agrikulturang may-ari ng pinagtatrabahuan na gawin ang lahat ng mga sumusunod:
  - Ihayag ang mga safety data sheet tungkol sa lahat ng mga pesticide na ginamit sa establesimiento.
  - Ipagkaloob sa mga trabahador at handler ang mga impormasyon kung saan ang lokasyon sa establesimiento ng safety data sheet.
  - Ipagkaloob sa mga trabahador at handler ng walang hadlang sapkuha sa mga safety data sheets habang sa mga oras ng trabaho.
17. Bawal sa tuntunin na ang mga pang-agrikulturang may-ari ng pinagtatrabahuan na pahintulutan o utusan ang sinumang trabahador na maghalo, magkarga, o mag-aplay ng pesticide o tumulong sa aplikasyon ng pesticide maliban na lang kung ang trabahador ay nasanay bilang isang handler.
18. Ang responsibilidad ng mga pang-agrikulturang may-ari ng pinagtatrabahuan ay tiyakin na magbigay ng mga impormasyon sa mga trabahador bago utusan sila na magsagawa ng mga aktibidad sa maagang pagpasok. Ang mga trabahador ay kailangan kahit man lang 18 taong gulang para magsagawa ng mga aktibidad sa early entry o (maagang pagpasok).
19. Ang mga posibleng peligro sa mga bata at mga buntis mula sa pagkakalantad sa pesticide.
20. Ilayo ang mga bata at mga hindi naghantabahong miyembro ng pamilya sa mga lugar na ginamot ng mga pesticide.
21. Pagkatapos na magtrabaho sa mga lugar na ginamot ng pesticide, alisin ang mga botas o pangtrabahong sapatos bago pumasok sa inyong tahanan, at alisin ang mga damit pangtrabaho at maghugas o maligo bago ang anumang pisikal na pag-uuganayan sa mga bata o mga miyembro ng pamilya.
22. Paano mag-ulat ng mga pinaghihinalaang paglalabag sa paggamit ng pesticides sa ahensya ng Estado o Tribal na may responsibilidad sa batas ng pesticide.
23. Ipinagbabawal sa tuntunin ang mga pang-agrikulturang may-ari ng pinagtatrabahuan na intimidahan, pagbantaan, pilitin, o makitungo nang may diskriminasyon laban sa sinumang trabahador o handler para sa pagsusunod sa o pagtangka na sumunod sa mga kahilingan ng tuntunin na ito, o dahil ang trabahador o handler ay nagkaloob, naging sanhi ng pagkakaloob o magkakaloob ng impormasyon sa pinagtatrabahuan o sa EPA o sa mga ahente nito hinggil sa pag-uugali na makatuwirang pinaniniwalaan ng empleyado na lumalabag sa parteng ito, at/o nagsampa ng reklamo, naging saksi, tumulong, o sumali sa anumang paraan sa imbestigasyon, paglilitis, o pagdinig hinggil sa pagsusunod sa tungkuling ito.

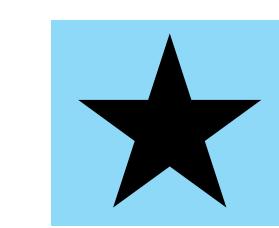
PAANO GAMITIN ANG WPS FLIPCHART

Ang flipchart na ito ay nagpapakita ng nakasulat na impormasyon at mga larawan para sa Worker Protection Standard Pesticide Safety Training. Ito ay dinisenyo para maging portable (madaling dalhin) at mabilis para ang pagsasanay ay magawa sa iba't ibang kapaligiran.

- Kapag isinasagawa ang pagsasanay, hawakan ang flipchart para makita ng lahat sa klase ang larawan
- Para sa bawat larawan, ang impormasyon na mababasa ninyo ay nasa pahinang nakaharap sa inyo, ang taga-sanay
- Ang mga seksyon na naka-highlight sa kulay dilaw ay iminumungkahing napakahalagang punto na tatalakayin sa mga kalahok

Ipinapahiwatig na dapat ninyong tanungin ito sa mga kalahok

Iminumungkahing aktibidad o demonstrasyon na maaaring isama ng taga-sanay sa kanyang pagsasanay

MGA MINUNGKAHI NA AKTIBIDAD

Ang paglalagay ng mikrobyong katás sa pekeng prutas at ipabunyag sa mga kalahok ang “mga labí” gamit ang itim na ilaw

PAHINA 4: Marahang ibudbod ang ‘mikrobyong katás’ sa pekeng prutas. Magtawag ng mga boluntaryo para piliin ang kanilang paboritong prutas at tiyakin na mahahawakan nila ito. Pagkatapos patayin ang mga ilaw, tumawag ng iba pang kalahok para gamitin ang itim na ilaw para tignan ang ibabaw ng prutas at ang kamay ng kalahok. Tanungin sa mga kalahok kung ano ang napansin nila. Pagdiinan ang punto sa pamamagitan ng pagpupunas sa inyong noo na parang pinupunasan ninyo ang pawis habang naghantabah, at balikan ang ‘nakontaminang’ punto gamit ang itim na ilaw. Ipaalala sa mga kalahok na ang noo ang pinaka masipsip na punto sa mga pesticide na makapasok sa katawan. Magagawa rin ninyo ito sa katapusan ng presentasyon, marahan na ‘i-kontamina’ ang iba’t ibang mga bagay habang isinasagawa ang presentasyon, tulad ng mga roster.

Ang paglalagay ng baby powder (pulbos) sa pekeng tangkay ng ubas at iyugyog ang mga ‘labí’ sa mga kalahok

PAHINA 4: Itaas mong hawakan and pekeng tangkay ng ubas o iba pang madahon na gulay. Tumawag ng isang boluntaryo para tumayo sa ilalim ng tangkay ng ubas. Maglagay ng baby powder (pulbos) sa buong tangkay ng ubas, at hilingin sa kalahok na magpanggap na pinipitas ang prutas. Habang pinipitas niya ito, yugugin ang tangkay para matiyak na ang baby powder (pulbos) ay babagsak sa kaniya. Hilingin mula sa mga kalahok kung saan nakontamina ang boluntaryo. Pagdiinan na ang balat ang pinakamadalas na punto na nalalantad at tanungin kung paano maiwasan ang nasabing pagkakontamina.

Magpanggap kasama ang isa pang tagapagsanay na ipakita kung papano manamit ng tama

PAHINA 14: Kasama ang isa pang tagapagsanay, biglang magtanghal ng di inensayo (o inensayo) na dula para ipakita ang tama at hindi tamang pananamit at kung paano gamiting tama ang pananamit para maprotektahan ang mga trabahador mula sa pagkalalantad sa pesticide. Maaari rin ninyong hilingin ang tulong ng isang boluntaryong “aktor”. Ang isang gagampanang papel ay may suot na shorts, tsinelas, at sando “dahil sa init”. Ang isa ay dapat nakadamat ng kamiseta na mahaba ang mangas, pantalon, sumbrero, bandana, botas, medyas, at kung posible ay pati guantes. Ang “mas kaunti ang suot na damit” na tauhan ay dapat lokohin ang isa dahil sa dami ng suot na damit, ngunit magbabago ng isip dahil ang “nakabihis na tama” na tauhan ay magpapaliwanag sa kahalagahan ng pagpoprotekta sa sarili mula sa mga pesticide. Baguhin ang tagpong ito ayon sa pagkakaangkop.

Pag-alis ng pangtrabahong kamiseta na nakontamina ng mga pesticide

PAHINA 18: Pasuotin ang boluntaryo ng kamisetang mahaba ang mangas na may butones sa harap at sa mga manggas. Budburan ng baby powder (pulbos) ang isang manggas para maipakita ang pagkontamina ng mga pesticide. Tanunin sa mga kalahok at sa boluntaryo kung ano ang gagawin nila sa ganoong situwasyon. Dapat hubarin ng boluntaryo ang kamiseta na unahin ang mangas na nakontamina, baligtarin ito na iwasang mahawakan and pesticides at ibagsak and kamiseta sa sahig, o sa isang bag (tignan ang litrato sa susunod na pahina). Pagtuunan ng pansiñ na ang kamisetang ito ay dapat itapon at hindi na muli gamitin.

Ipakita ang pamamaraan sa paghuhugas ng mata gamit ang isang rubber hose

PAHINA 20: Hilingin mula sa mga kalahok na ipakita ang wastong paraan sa pagyuko ng ulo sa paghugas ng pesticides sa nakontaming kaliwang mata (o sa kabilang mata). Ipagdiinan ang pagyuko sa ulo sa panig ng nakontaminang mata para hindi mapunta ang pesticides sa kabilang mata habang binabanlawan ito. Tanunin kung gaano katagal dapat patuluan ng tubig ang nakontaming bahagi ng balat o mata upang maalis ang mga labi (15 minuto).

Mga Hudyo na Babala

PAHINA 30: Ipakita sa mga manggawa ang Do Not Enter/Keep Out na karatula para palakasin ang kahalagahan ng paglalayo sa lugar kung saan naglagay ng mga pesticide. (Tignan ang litrato sa kanan).

Mga suplay sa decontamination; pagpapakita ng paghuhugas ng kamay gamit ang isang awit

PAHINA 16 (IMINUMUNGKAHI): Pagkatapos na ipaliwanag ang kahalagahan ng paghuhugas ng kamay para sa decontamination, tanunin ang isa kung saan matatagpuan ang sabon pang-kamay, tubig, at mga

disposable na tuwalya sa isang partikular na bukid. Gawing kasaya-saya ng kaunti sa pamamagitan ng pagkanta ng isang mabilisang ‘awit sa paghuhugas ng kamay’ (mula sa Ranchera hanggang sa awiting pop, atbp.) habang kunwaring naghuhugas ka ng kamay gamit ang sabon at tubig ng 15-20 segundo, na ang inirerekumendang tagal para sa decontamination, habang binibilang ng mga kalahok ang oras na itatagal nito. Maglaro-laro sa ideya ng pagrerekumendang kantahan nila ito sa kanilang sarili o nang malakas. Tandaan: Ang paggamit ng humor ay nakakatulong sa lahat na maging relax at nakakatulong sa tagapagsanay na makapagtatag ng isang ugnayan sa mga trabahador.

Paggamit ng bentilador para maipakita ang pagtatangay

Gamit ang isang boteng pang spray, i-spray sa bentilador habang ito ay umaandar sa iba’t ibang bilis. Laruin ang mga kalahok sa pamamagitang iharap sa kanila ang bentilador. Ilarawan kung paano nadadala ng hangin ang mga pesticide mula sa kanilang tigpo papunta sa iba pang mga lugar, at kung paano nakaka-apekto ang lagay ng panahon sa kung papano kalakas natin madarama ang mga pesticide.

HABANG ISINASAGAWA ANG INYONG PAGSASANAY...

Habang kayo ay nagsasagawa ng pagsasanay sa WPS, kailangan ninyong ikonsidera ang lahat ng mga kadañilan na maaaring maka-apekto sa inyong pagsasanay sa isang positibo o negatibong paraan. Sa ibaba ay matatagpuan ninyo ang ilang mga kadañilan na dapat ikonsidera.

Mahalaga ang Inyong Pananaw

Ang inyong positibong pananaw at sigla sa pagsasanay ay napakahalaga.

Kung hindi kayo masyadong interesado sa pagsasanay, mapapansin ng mga kalahok, at ito ay makaka-impluwensya sa kanilang pananaw sa pagsasanay. Habang isinasagawa ang pagsasanay, umikot-ikot para manatiling alerto kayo gayunman, pero hindi dapat sobra para hindi makagambala sa pagsasanay. Gumamit ng mga ibat-ibang mga paraan ng pagsasanay at isali ang lahat – ikinagagawang mas kagana-gana ang pagsasanay para sa kanila at para rin sa iyo.

Galangin ang bawat isa

Kung may magtanong, sagutin ito nang seryoso, kahit na natalakay na ninyo ang nasabing impormasyon.

*Huwag kailanman pakitunguhan nang tila napahiya dahil nagtanong.

*Huwag kailanman maging depensibo tungkol sa mga tanong o pahayag mula sa mga kalahok. Maging totoo kung hindi ninyo alam ang sagot, ngunit subukan na kunin ang impormasyon at balikan ang taong nagtanong.

*Huwag kailanman sumingit habang nagsasalita ang isang tao maliban na lang kung malinaw na masyado ng matagal na silang nagsasalita at wala na sa paksa. Mag-ingat na huwag pahintulutan ang isang tao na mangibabaw sa pag-uusap.

*Huwag kailanman pahintulutan ang isang tao na hamakin ang iba. Ikalulugod ng mga tao kung kayo ay magalang at mas komportable sa paglalahok sa pagsasanay.

Magturo - Huwag Kumampi

Tandaan, trabaho ninyo na sanayin ang mga indibiduwal na ito, hindi maging isang tagapagtanggol nila, para sa komunidad na pang-agrikultura, o para sa iba pang layunin. Manatiling walang kinakampihan at iwasan ang pagbibigay ng mga personal na opinyon na mayroon kayo. Kung ang mga kalahok ay may mga ikinababahala sa kanilang lugar na pinagtatrabahuhan o sa pagsusunod ng mga may-ari sa kanilang pinagtatrabahuhan sa mga panustos ng WPS, isangguni sila sa kanilang mga may-ari ng pinagtatrabahuhan o sa regulatoryo na ahensya kung naaangkop. Ipaliwanag ang layunin ng inyong pagsasanay ay para makapagkaloob sa kanila ng impormasyon kung paano protektahan ang kanilang sarili mula sa pagkakalantad sa mga labi ng pesticide sa lugar ng trabaho.

Mga Hamon sa Pagsasagawa ng Pagsasanay

Minsan kahit na ang pinakamagaling na mga tagapagsasanay ay nakakaharap sa mga balakid na ginagawang isang hamon ang pagsasanay. Kailangan ninyong maunahan ang mga hamon na ito at maging handa na pakitunguhan ang mga ito sa mas mabisang paraan. Halimbawa, maaari ninyong malaman na ang mga regulasyon ay hindi laging malinaw ang mga situwasyon sa tunay na buhay.

Ang mga regulasyon sa minsan ay kailangan ninyong sabihin sa mga kalahok na gawin ang mga bagay na hindi tunay na posibleng magawa.

At, ang inyong mga pagsasanay kung san man ay maaaring hindi ganoong kaayos. Ang antas ng ingay sa talikod ay nakahirap sa pagdinig, at ang mga hindi maiwasang mga pag-abala ay makakagambala sa daloy ng inyong pagtatanghal at makaka-gambala sa mga kalahok.

Sa wakas, ang ilan sa mga kalahok sa grupo ay maaaring may mga sariling katangian na nakakagambala. Madaling natutuklasan ng mga tagapagsanay na kailangan nilang malaman kung paano magtrabaho sa mga may maraming iba't ibang uri ng personalidad.

Bilang resulta, mabuting ideya na sanayin ang mga tagpong ito at magkaroon ng mga epektibong paraan ng pakikitungo bago makaharap ang mga ito sa pagsasanay.

Mga Pisikal na Balakid sa Mabisang Pagsasanay

May mga pisikal o kaugnayan sa oras na maging problema na magawang mahirap ang pagsasanay o limitasyon sa mga uri ng pagsasanay na magagamit ninyo.

Ang ilang mga balakid ay maaaring ang tagal ng oras na mayroon kayo para sanayin o kahit na ang ingay sa talikod o mga aktibidad na nakaka-gambala sa mga kalahok. Sa kasong ganito, mas mainam na lumipat sa ibang lokasyon o ipa-schedule muli ang pagsasanay sa oras na mas kaunti ang mga gamburgala.

Mga iminumungkahi para Malampasan ang Takot sa Pagsasalita sa Harap ng Grupo

Ang lahat ay nakakaramdam ng takot kapag nagsasalita sa harap ng publiko ng kahit man lang isang beses sa kanilang buhay. Gayunman, kaya ninyong makaraos sa takot na ito lumaon.

Heto ang ilang mga pabuya para matulungan kayong makaraos sa mga takot na iyon:

- Alaming mabuti ang impormasyon—maging isang eksperto
- Mag-ensayo, mag-ensayo, mag-ensayo
- Gamitin ang introduksyon bilang isang paraan na mag-warm up
- Isali ang mga nanunuod para sumali sila
- Gamitin ang mga pangalan ng mga kalahok kung posible
- Tignan mo sila sa mata; ang mga nanunuod ay hindi nakakatakot tulad nang nasa-isipan ninyo!
- Mag-ensayo na sagutin ang mahihirap na tanong
- Suriin ang inyong mga props at mga materyales adelanto
- Ipalagay na kayo ang pinakamagaling na tagapagsanay sa mundo!
- Sundin ang inyong (outline) balangkas
- Ituro ang mga materyales ngunit gamitin ang sarili ninyong mga ideya at karanasan
- Gantimpalaan ang inyong sarili sa huli!

Mga Pamamaraan sa Pagsasalita sa Harap ng Publiko

Ang bahagi ng inyong kakayahan sa pagiging isang mabuting tagapagsanay ay umaasa sa inyong pamamaraan sa pagsasalita sa harap ng publiko. Heto ang ilang mga puntos na dapat ikonsidera:

- Magsalita ng malakas at malinaw. Walang mas malala sa hindi marinig na tagapagsanay
- Makipag-suyo sa inyong manunuod. Huwag masyado malayo sa kanila o tila takot kayo sa kanila
- Magpakita ng positibong, mabait na pag-uugali. Ngumiti at makipag-usap paminsan-minsan sa mga trabahador bago magsimula ang pagsasanay para makapagbigay ng positibong tono
- Gumamit ng mga kuwento at visual pangmata para idagdag sa inyong materyales
- Asahan ang mga tanong at ikinababahala ng mga tao. Paghandaan ang mga tanong.

KAPALIGIRAN SA PAGSASANAY

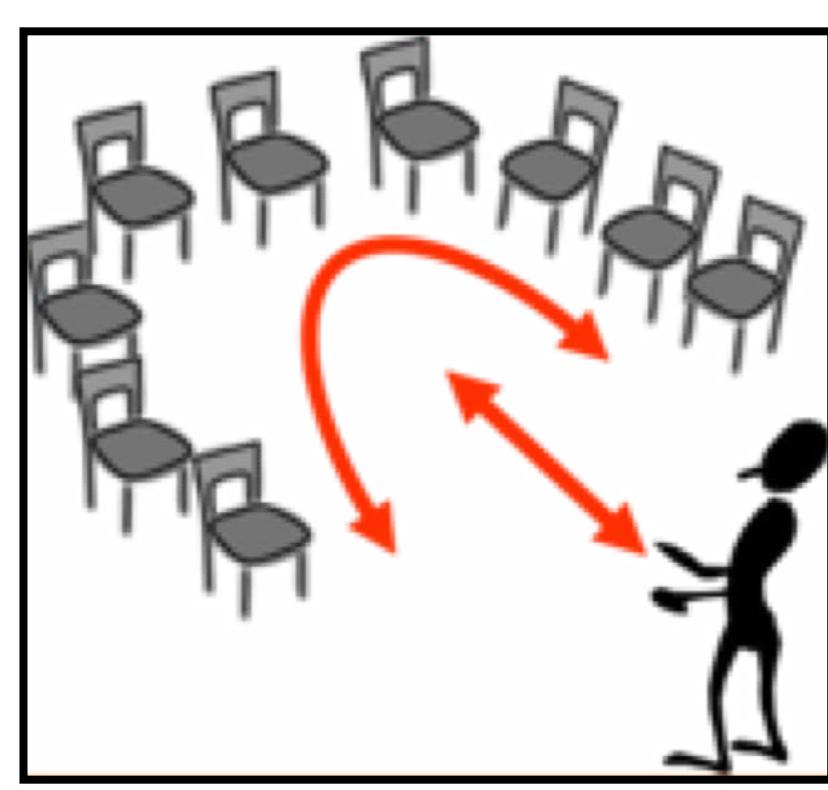
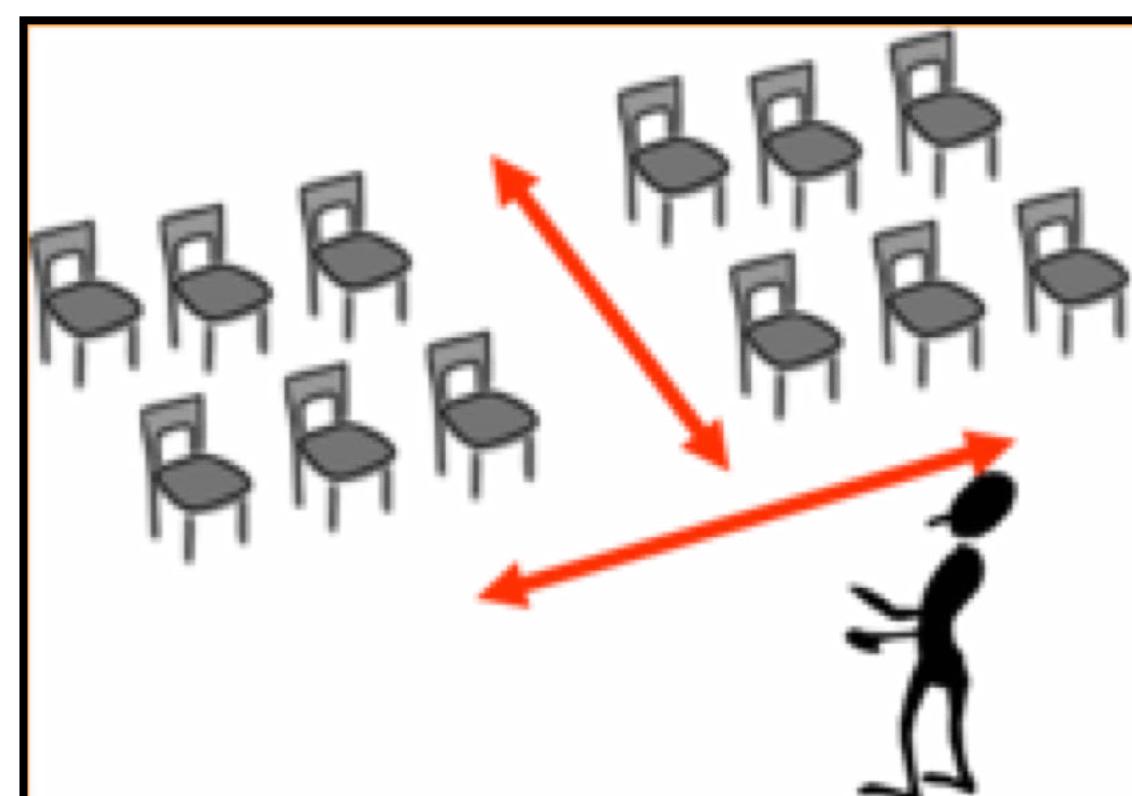
May ilang mga kadahilan ng kapaligiran na ginagawang mas produktibo at mabisa ang pagsasanay; simula sa pamamagitan ng pagsasali sa lahat ng mga kalahok.

PAG-UPO

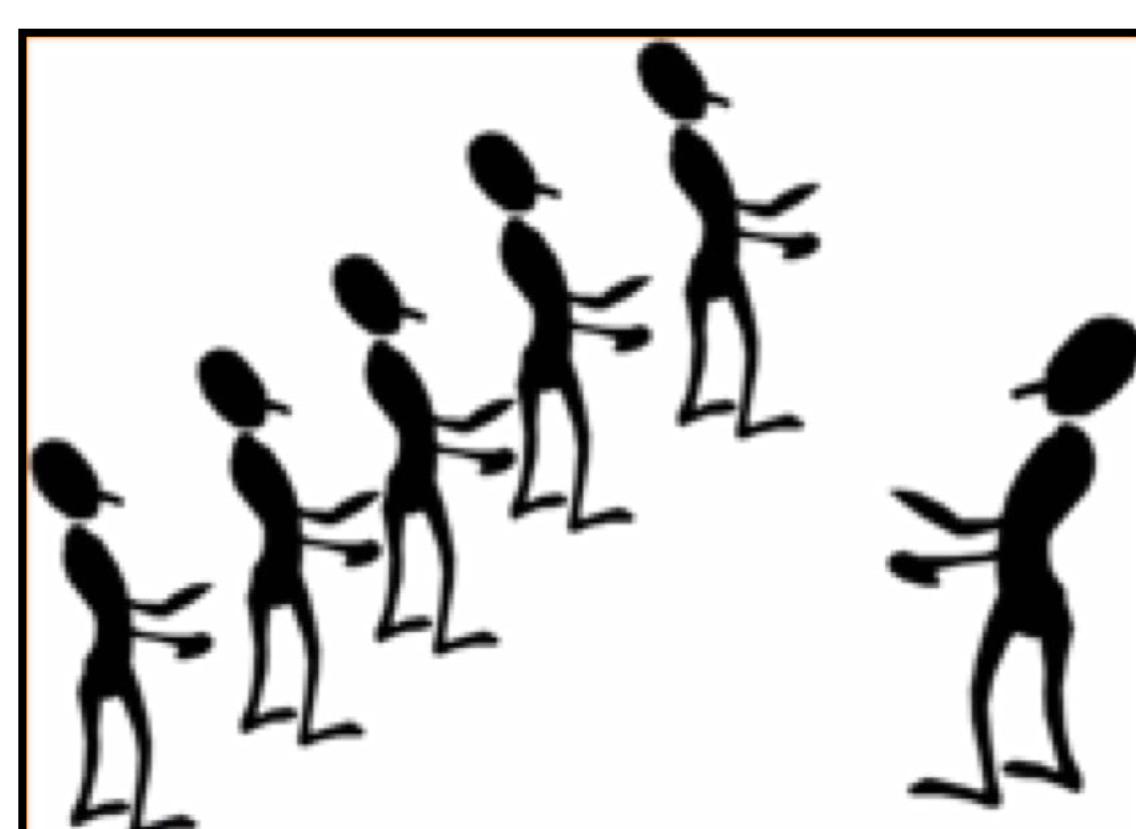
Ang pagpapa-upo sa mga kalahok sa isang tiyak na ayos ay magpapahintulot sa inyong Pag-kontrol sa grupo. Kung ang mga kalahok ay nakatayo o nakahiga, maaaring maabala ang isipan sa pag-isip sa pagiging di komportable.

Mabisang Mga Ideya sa Pag-upo

Maaaring umikot-ikot ang tagapagsanay sa kuwarto at mapanatili ang kontrol at biswal na contact sa mga kalahok.

IWASAN... Ang pagpapatayo sa mga kalahok nang matagal, o paghiga sa sahig.

Pagtayo

Paghiga

KAPALIGIRAN

Mag-ingat sa paligiran ninyo. Minsan, kailangan ninyong makitungo sa maraming uri ng ingay, hangin at iba pang mga gambala sa inyong lugar ng pagsasanay.

- Siguraduhin na magsalita ng malakas at malinaw at tiyakin na ang bawat kalahok ay naririnig kayo.
- Kung may mga umiiyak na bata, baka nais ninyong magkaroon ng hiwalay na lugar para kumalma ang mga ito.
- Kung maraming ingay o hangin, maaari kayong gumamit ng portable na mikropono (nagkakahalaga mula \$25-\$50)
- Maaari lang matuto ang mga tao kung ang kanilang kapaligiran ay kaaya-aya na matuto. Ito ay nakakahamon dahil limitado ang kontrol ninyo sa lugar kung saan kayo nagsasagawa ng pulong.
- Pinakamainam sa mga pagsasanay ang pagbibigay ng limitasyon sa bilang ng mga tao sa isang pulong ng pagsasanay ng 20-30 mga dadalo at hindi lalampas dito.
- Maagang dumating para mag-setup, at tiyakin na ang lahat ay makaka-upo sa isang malamig-lamig, masilong at tahimik na lugar.

